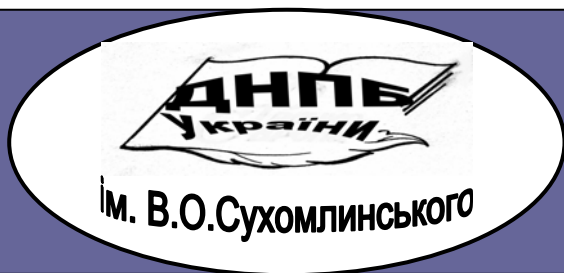

**АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В.
О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

**Серія „Академіки АПН України”
Випуск 8**

ОЛЬГА ВАСИЛІВНА СУХОМЛИНСЬКА

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Київ – 2006

**АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

***СЕРІЯ „АКАДЕМІКИ АПН УКРАЇНИ”
ВИПУСК 8***

**ОЛЬГА ВАСИЛІВНА С У Х О М Л И Н С Ь К А
*БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК***

Київ – 2006

УДК 016 Сухомлинська
ББК 91.9:74

С 91

У біобібліографічному покажчику із серії „Академіки АПН України” представлено науковий доробок Ольги Василівни Сухомлинської, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена АПН України, заслуженого діяча науки і техніки України, почесного професора Пекінського педагогічного університету (КНР). Видання налічує 275 друкованих праць за період 1978–2006 рр. Це – монографії, підручники, навчально-методичні посібники, довідкові видання, статті, розміщені в наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій та публікації у фахових виданнях, що вийшли в Україні та за кордоном. Наукова школа О. В. Сухомлинської представлена дисертаціями та авторефератами дисертацій на здобуття наукових ступенів докторів та кандидатів педагогічних наук, виконаних під її науковим керівництвом. До покажчика включено також літературу про наукову й громадську діяльність О. В. Сухомлинської за цей період.

Покажчик адресовано педагогічним та науково-педагогічним кадрам, бібліотекарям, студентам та всім, хто цікавиться питаннями історії та теорії педагогічної науки та освіти, сухомлиністикою.

Рекомендовано до друку Вченою радою

Державної науково-педагогічної бібліотеки України

імені В. О. Сухомлинського

_____ 2006 року. Протокол № _____.

Упорядники: *Заліток Л. М., старший науковий співробітник*
Семендяєва Г. М., молодший науковий співробітник, канд. пед. наук

Вступна стаття *Савченко О. Я., академік АПН України*
Дічек Н. П., завідувач лабораторії історії педагогіки

Науковий редактор *Рогова П. І., директор, канд. іст. наук*

Бібліографічний редактор *Пономаренко Л. О., завідувач відділу наукової бібліографії*

Літературний редактор *Гожик О. І., завідувач науково-редакційного відділу, канд. філол. наук*

© Державна науково-педагогічна бібліотека України

імені В. О. Сухомлинського, 2006

Від упорядників

Восьмий випуск покажчика серії „Академіки АПН України” присвячено Ользі Василівні Сухомлинській, доктору педагогічних наук, професору, академіку, заслуженому діячу науки і техніки України, почесному професору Пекінського педагогічного університету (КНР).

У біобібліографічному покажчику представлено науковий доробок О.В. Сухомлинської, який налічує 277 друкваних праць, що були надруковані упродовж 28 років наукової діяльності вченого з 1978 по 2006 роки. Це – монографії, навчально-методичні посібники, довідкові видання, статті, вміщені в наукових збірниках, матеріалах наукових конференцій, публікації в періодичних виданнях, що вийшли в Україні та за кордоном. Науковий доробок

О.В. Сухомлинської присвячений теорії і практиці виховання, історії вітчизняної і зарубіжної педагогіки, порівняльній педагогіці, проблемам формування морально-духовного розвитку особистості, видатним українським і зарубіжним педагогам. Особливе місце в творчості науковця займають роботи по вивченню спадщини видатного українського педагога В.О. Сухомлинського.

Біобібліографічний покажчик відкриває стаття О. Савченко, академіка АПН України та Н. Дічек, завлабораторії історії педагогіки Інституту педагогіки АПН України „Зірка неповторної індивідуальності...”, яка друкується за періодичним виданням „Освіта України”. Стаття ознайомлює читача з життєвим та творчим шляхом Ольги Василівни Сухомлинської. Біографію вченого продовжує перелік основних дат життя і діяльності, які розміщені в прямій хронології, після зазначеного року подано короткий запис основної події.

У розділ „Література про О.В. Сухомлинську” включено публікації про життєвий шлях, науково-педагогічну та громадську діяльність науковця. Матеріали подаються за алфавітом прізвищ та назв праць.

Розділ „Хронологічний покажчик праць О.В. Сухомлинської” містить бібліографічні описи її праць, які згруповано за прямою хронологією, а в межах року – за видами документів:

- книги та брошури українською, російською мовою, далі іноземними мовами;
- статті та інші матеріали з неперіодичних та продовжуваних видань, в т.ч. з газет (мовний принцип розташування такий же);
- видання, де вчений є упорядником, укладачем чи одним із укладачів (з поміткою „**Упоряд.:**”);
- рецензії (з поміткою „**Рец.:**”);
- праці за редакцією вченого (з поміткою „**Ред.:**”), у підготовці яких вчений брав участь як головний або відповідальний редактор, голова або член редколегії.
- праці (з поміткою „**Наук. консультант.:**”), у підготовці яких вчений брав участь як науковий консультант (крім докторських дисертацій).

Документи одного виду згруповано за зведеним російсько-українським алфавітом.

Розділ „Наукова школа О.В. Сухомлинської” містить бібліографічні описи дисертацій та авторефератів докторських (5) і кандидатських (17) дисертацій, науковим керівником яких була О.В. Сухомлинська. Матеріал згруповано у підрозділи: „Докторські дисертації” та „Кандидатські дисертації” за алфавітом прізвищ.

Допоміжний апарат біобібліографічного посібника включає:

- іменний покажчик прізвищ авторів, співавторів, упорядників, редакторів, видатних педагогів, відомості про яких є у бібліографічних записах;
- алфавітний покажчик назв праць О.В. Сухомлинської;
- алфавітний покажчик праць О.В. Сухомлинської про В.О. Сухомлинського;
- алфавітний покажчик творів Василя Олександровича Сухомлинського, опублікованих та упорядкованих О.В. Сухомлинською;
- тематичний покажчик;
- предметний покажчик;

- алфавітний покажчик назв міжнародних і всеукраїнських конференцій, семінарів, педагогічних читань, круглих столів, у яких брала участь О.В. Сухомлинська;
- схема групування (зміст)

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за чинними в Україні стандартами. Джерелами відбору документів були каталоги і картотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, довідники, бібліографічні джерела та матеріали, надані вченим. Публікації, що увійшли до покажчика, було переглянуто *de visu*.

Покажчик розрахований на широке коло науковців, докторантів, аспірантів, працівників науково-методичних центрів та наукових бібліотек, педагогам, студентам та всім, хто цікавиться проблемами теорії та історії педагогіки, як в Україні так і за кордоном.

Олександра САВЧЕНКО,

академік АПН України

Наталя ДІЧЕК, завлабораторії

історії педагогіки

Зірка неповторної індивідуальності...*

Не перестаючи дивуватися багатогранності її особистості, різноманітності проявів її здібностей, з радістю відзначаємо, що плин років для неї — лише зміна календарів на стіні кабінету, мінливість погоди за вікном і розширення горизонтів наукового пошуку. Час майже не владний над її переконаннями й усмішкою. Переглядаючи подумки життєтворчий шлях Ольги Василівни (а ювілейна нагода спонукає до цього), не можна позбутися думки про неперед-бачуваність і примхливість людської долі. Як склалося, що викладач французької мови за фахом Ольга Сухомлинська стала визнаним науковцем у галузі історії вітчизняної і зарубіжної педагогіки? Чому в 1977 році саме до Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР (нині — Інститут педагогіки України) її привела життєва стежка? Саме з цієї установи простяглась її щаслива і непроста дорога до храму науки...

Самобутній талант Ольги Сухомлинської-науковця розкрився повною мірою в 90-ті роки. В ті складні для України часи розбудови виомріяної незалежності Ольга Василівна захистила докторську дисертацію (1991), присвячену ролі вчителя в демократизації освіти в сучасному світі, й очолила лабораторію методології та історії педагогіки Інституту педагогіки, ініціювала дослідження «білих плям» в історії розвитку української освіти і педагогічної науки за часів так званого «розстріляного відродження» (20-30 років ХХ століття). Згодом обіймала посаду заступника директора з науково-дослідної роботи цього інституту.

Ольга Сухомлинська брала участь у започаткуванні і розгортанні діяльності АПН України: в 1992 році її обрали членом-кореспондентом, а в 1995 - дійсним членом АПН України. Відтоді Ольга Василівна працює академіком-секретарем

* Друкується за виданням: Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10.

відділення теорії та історії педагогіки. В колі її наукових інтересів - методологія наукового дослідження, українська педагогіка періоду 20-30 років, питання громадянського виховання, проблема духовності в сучасному вимірі.

Ці скупі біографічні відомості засвідчують лише важливі віхи життя, але не можуть бодай трохи наблизити до трепетного, творчого єства людини. З них не постає особистість-новатор, здатна не лише відчувати новітні тенденції, а й передбачати їх. Так, за останні 15 років завдяки зусиллям Ольги Сухомлинської в українській історії педагогіки зроблено значний крок у відтворенні нередукованої картини розвитку вітчизняного шкільництва - від давніх часів до сьогодення. Для оновлення і формування якісно нових засад розвитку гуманітарного знання в галузі педагогіки важливого теоретико-методологічного значення набуло невелике за обсягом, але надзвичайно ґрунтовне за змістом і насичене новими ідеями видання, присвячене Ольгою Василівною актуальним питанням методології історії педагогіки — «Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем» (2003). Результатами цілеспрямованої роботи стало розширення тематики історико-педагогічних дисертаційних досліджень, відкриття для національної історії імен, несправедливо забутих або викреслених колись цензорами від ідеології, а головне — підвищення загального рівня історико-педагогічних студій в Україні.

З ініціативи Ольги Сухомлинської і під її орудою колектив науковців лабораторії історії педагогіки Інституту педагогіки АПН України створив навчальний посібник «Нариси історії українського шкільництва (1905 - 1933)» (1996), який визнали одним з найкращих на конкурсі, організованому МОН України. Логічним продовженням започаткованих досліджень стала розробка колективних тем «Українська педагогіка в персоналіях» і «Розвиток ідей про національну освіту та виховання у творчій спадщині українських педагогів (ІХ-XX століть)», для виконання яких Ольга Василівна об'єднала науковців не лише лабораторії історії педагогіки, а й учених з багатьох навчальних закладів України. Значним результатом спільної роботи дослідників стало видання двотомного навчального посібника «Українська педагогіка в персоналіях» (2005), де висвітлено і проаналізовано педагогічні погляди та схарактеризовано внесок в українську пе-

дагогіку 163 вітчизняних освітньо-культурних діячів. А також посібника для вищих педагогічних навчальних закладів «Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX століття)» (2003), який є водночас підсумком виконання німецько-українського наукового проекту, ініційованого Департаментом освіти Баварії (Німеччина).

Нині у видавництві «Либідь» закінчується робота над виданням посібника «Хрестоматія з історії української педагогіки (IX – XX століть)», створеного в контексті цієї тематики авторським колективом під керівництвом Ольги Василівни. Концептуально хрестоматія побудована за періодизацією розвитку вітчизняного історико-педагогічного процесу, розробленою -Ольгою Сухомлинською.

Ці відомості дещо звітнього характеру, можливо, «оживуть», якщо наголосимо: всі названі книжки побачили світ, насамперед, завдяки розуму, енергії і організаторському таланту Ольги Василівни. Багато хто з її колег не з чужих слів знає, як принципово, безкомпромісно, часом - гаряче, вона може відстоювати свою позицію. Однак, у процесі створення колективної наукової праці вона вміє тонко, виважено спрямовувати зусилля окремих виконавців, аби дійти об'єктивного висновку, щоб «науковий віз» таки рухався вперед. Уміння згуртовувати людей довколо спільного завдання, мабуть, передалося Ользі Василівні від батька. Так само, як передалося і тонке, небайдуже ставлення до Слова. Лише, на відміну від Василя Олександровича, філософа-лірика, вона полюбляє слова-новаші, гостро закручену неординарну думку, парадоксальність мислення.

А ще вчений Ольга Сухомлинська - невтомний дослідник і популяризатор спадщини свого великого батька. Вона продовжила важливу справу, розпочату її мамою, Ганною Іванівною, - збирання і систематизацію всіх видрукованих в Україні та за її межами праць Василя Олександровича, праць, присвячених його педагогіці. В 2001 році вийшла підготовлена ними книжка «В.О. Сухомлинський. Бібліографія: 1987 - 2000».

Надзвичайно плідну роботу Ольга Василівна веде з поширення ідей Василя Сухомлинського в світі, зокрема в Греції, Німеччині, Польщі, Китаї, де

неодноразово читала цикли лекцій, брала участь у конференціях, сприяла виданню творів великого Педагога.

Нині Ольга Василівна очолює творчий колектив науковців, який працює над розробкою науково-дослідної теми «Розвиток гуманістичних педагогічних ідей та їх втілення в діяльності школи (творча спадщина В.О. Сухомлинського)». Мета роботи полягає в підготовці до друку тритомного видання педагогічних праць Василя Сухомлинського, до якого разом з широковідомими творами ввійдуть архівні та неопубліковані донині твори.

Надзвичайно творча, відповідальна робота Ольги Василівни як незмінного головного редактора журналу «Шлях освіти», одного з провідних теоретичних часописів в освітньому просторі держави.

У час ювілейного святкування не можна не згадати і численних учнів Ольги Сухомлинської, якими, попри всі їхні наукові звання, посади і регалії, лишаються виплекані нею аспіранти і докторанти. Якщо скласти час, який вона присвятила їм як керівник, то не буде меж подиву: де черпає життєві сили така тендітна жінка? На думку приходять невмируща народна мудрість: чим більше віддаєш, тим більше тобі вертається.

Нам, колегам Ольги Василівни, пощастило: доля дарує нам радість наукового і товариського спілкування з нею. А тому, скориставшись нагодою, від усього освітянського загалу щиро бажаємо їй доброго здоров'я, радості життя, нових звершень духу.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ О.В. СУХОМЛИНСЬКОЇ

- 1946 р. – народилась 29 вересня в с. Онуфріївка Онуфріївського району Кіровоградської області
- 1969 р. – закінчила Київський державний педагогічний інститут іноземних мов, факультет французької мови
- 1977 р. – розпочала наукову роботу в Науково-дослідному інституті педагогіки
- 1991 р. – завідувача лабораторією історії педагогіки НДІ педагогіки
- 1993 р. – заступник директора Інституту педагогіки АПН України
- 1994 р. – академік-секретар Відділення теорії та історії педагогіки АПН України

ЛІТЕРАТУРА ПРО О. В. СУХОМЛИНСЬКУ

1996

1. **Загальні збори Академії педагогічних наук України** // Пед. газ. – 1996. – Січ. (№ 1). – С. 1–2.
Про доповідь О. В. Сухомлинської „Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні” на загальних зборах АПН України.
2. **У президії АПН України** // Пед. газ. – 1996. – Груд. (№ 12). – С. 1.
Про доповідь О. В. Сухомлинської на черговому засіданні президії щодо створення в системі АПН України Інституту проблем виховання.

1997

3. **Сухомлинська Ольга Василівна** [академік-секретар Відділення теорії педагогіки, 29.09. 1946 р.: Біогр. довідка] // Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К., 1997. – С. 323.
4. **Сухомлинська Ольга Василівна** [доктор педагогічних наук, академік АПН України, 29.09.1946 р.: Біогр. довідка] // Хто є хто в Україні. – К., 1997. – С. 501.
5. **Сухомлинська Ольга Василівна** [доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПН України, академік-секретар відділення теорії та історії педагогіки АПН України: Біогр. довідка] // Ярмаченко М. Д. Академія педагогічних наук України (п’ятиріччя становлення і розвитку) / М. Д. Ярмаченко. – К., 1997. – С. 101.

1998

6. **Корінь Т. О. В. Сухомлинська: „Троянди цвітуть лише на своєму ґрунті”**: Події і постаті: [Пед. читання „В. О. Сухомлинський і сучасність”, присвяч. 80-річчю з дня народж.] / Т. Корінь // Кіровогр. правда. – 1998. – 17 січ.
Про участь О. В. Сухомлинської у Педагогічних читаннях.

2001

7. **І соратниця Василя Сухомлинського, і його послідовниця**: [О. В. Сухомлинській – 55] // Освіта України. – 2001. – 4 жовт. (№ 45/46). – С. 5: фотогр.
8. **Сухомлинська Ольга Василівна: До 55-річчя від дня народж.**: Каталог виставки / АПН України. Держ. наук.-пед. б-ка України; Уклад. Л. І. Ніколюк; Відп. за вип. П. І. Рогова. – К., 2001. – 10 с. – (Ювіляри АПН України; Вип. 4).
9. **Ярмаченко М. Сухомлинська Ольга Василівна**: [Біогр. довідка] / М. Ярмаченко // Педагогічний словник / За ред. М. Ярмаченка. – К., 2001. – С. 438.

10. **Березівська Л. До витоків становлення української педагогічної науки** / Лариса Березівська // Пед. газ. – 2002. – Жовт. – листоп. (№ 10/11). – С. 7.
 Про доповідь О. В. Сухомлинської „Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру” на Всеукраїнській науково-практичній конференції у м. Умань 23–24 жовтня.
 На конференції було створено Всеукраїнську асоціацію істориків педагогіки, головою якої обрано доктора педагогічних наук, професора, академіка АПН України О. В. Сухомлинську.
11. **Березівська Л. Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя** / Лариса Березівська // Пед. газ. – 2002. – Берез. (№ 3). – С. 3.
 Про доповідь О. В. Сухомлинської „Історія педагогіки як науки і як навчальний предмет: спроба порівняльного аналізу” на Всеукраїнському науково-практичному семінарі у Кам’янець-Подільському державному педагогічному університеті.
12. **Бондар Л. ІХ Всеукраїнські педагогічні читання „Василь Сухомлинський і сучасність: Батьківська педагогіка”** / Людмила Бондар // Пед. газ. – 2002. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 9.
 Про доповідь О. Сухомлинської на тему: „Дитина і сім’я: реконструкція поглядів В. О. Сухомлинського”.
13. **Жовта І. Українсько-німецька співпраця над педагогічною антологією** / Ірина Жовта // Освіта України. – 2002. – 12 берез. (№ 20/21). – С. 7: фотогр. [Ольга Сухомлинська і Петер Гількес].
 Про участь О. В. Сухомлинської у дискусії щодо змісту і структури майбутньої антології з робочою назвою „Історія української педагогіки в першоджерелах” (середина ХІХ ст. – по теперішній час). Резюмуючи обговорене, О. В. Сухомлинська виокремила декілька проектів видання: канонічний (охоплює спадщину видатних педагогів), проблемно-тематичний та порівняльний (компаративістична антологія).
14. **Майборода З. Ольга Сухомлинська – дорогою батька:** [Сторінки біографії] / Зінаїда Майборода // Освіта України. – 2002. – 17 груд. (№ 100). – С. 2.
15. **Сухомлинська Ольга Василівна – академік-секретар відділення теорії та історії педагогіки АПН України** // Інформаційний довідник АПН України. – К., 2002. – С. 44–45: фотогр.
16. [Сухомлинська Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, 29.09.1946 р.: Біогр. довідка] // Український педагогічний календар: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Упоряд.: Л. О. Калмикова, Т. Ф. Баєва. – К., 2002. – С. 171.

2003

17. **Булавко В. Маловідомі першоджерела української педагогіки** / Віталій Булавко // Освіта України. – 2003. – 22 лип. (№ 54/55). – С. 10. – Див. також № 18, 22.
Про участь О. В. Сухомлинської у презентації „Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX–XX ст.)”, науковим редактором та одним із упорядників якої є Ольга Василівна.
18. **Заліток Л. Дорогоцінний подарунок** / Людмила Заліток // Пед. газ. – 2003. – Трав. (№ 5). – С. 7: фотогр. – Див. також № 19, 20.
Про участь О. В. Сухомлинської у презентації Фонду В. О. Сухомлинського в ДНПБ України, 24 квітня 2003 р.
19. **Заліток Л. Доторкнімось до першоджерел: Презентація кн. „Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX–XX ст.): Хрестоматія”** / Людмила Заліток, Валентина Соломка // Пед. газ. – 2003. – Черв. (№ 6). – С. 6. – Див. також № 16, 22.
Про участь О. В. Сухомлинської у презентації хрестоматії.
20. **Ткаченко Л. Фонд відкрито для користування: [У Держ. наук.-пед. б-ці України відбулася презентація Фонду Василя Сухомлинського]** / Л. Ткаченко // Рід. шк. – 2003. – № 9. – 2-а с. обкл.: фотогр. [дочка В. Сухомлинського Ольга Василівна Сухомлинська]. – Див. також № 17, 20.
Про участь О. В. Сухомлинської у презентації Фонду.
21. **Углова О. Щедрий дарунок** / Ольга Углова, Людмила Заліток // Дивослово. – 2003. – № 9. – С. 26–27.
Про дарунок з 393 праць видатного педагога В. Сухомлинського його родину ДНПБ України та участь О. В. Сухомлинської у презентації Фонду Сухомлинського, 24 квітня 2003 р.
22. **Ювілей у Павлиській школі: [Фотоколаж]** // Освіта України. – 2003. – 7 жовт. (№ 75). – С. 1: фотогр.: [Ольга Василівна і Сергій Васильович Сухомлинські під час інтерв'ю у Павлиській школі].

2004

23. **Яковенко П. Загальні збори АПН України** / Поліна Яковенко // Пед. газ. – 2004. – Квіт. (№ 4). – С. 1, 3.
Про присудження другої премії з врученням диплома II ступеня науковому редактору О. В. Сухомлинській за навчальний посібник-хрестоматію „Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX–XX ст.)”.

2005

24. **Подолян І. Духовність і моральність особистості в координатах педагогічної науки і практики** / І. Подолян, Л. Марченко // Освіта України. – 2005. – 16 груд. (№ 93). – С. 5.
Про участь О. Сухомлинської в обговоренні проблеми на загальних зборах АПН України.
25. **Ткаченко Л. Що можна і потрібно зробити, аби дитина була щасливою** / Л. Ткаченко // Освіта. – 2005. – 21–28 груд. (№ 54). – С. 8–9.
Про участь О. В. Сухомлинської у XII Всеукраїнських педагогічних читаннях „В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: проблеми свободи і відповідальності у вихованні особистості” у м. Полтаві.
26. **Фоторепортаж XII Всеукраїнських педагогічних читань „В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: проблеми свободи і відповідальності у вихованні особистості”** (29–30 вересня 2005 р., м. Полтава) // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2005. – № 5. – С. 36: фотогр. – Фото 3: О. В. Сухомлинська та учасники пед. читань.
27. **Шулікін Д. Освітнянські бібліотеки. Погляд у майбутнє** / Д. Шулікін // Освіта України. – 2005. – 8 листоп. (№ 83). – С. 6–7: фотогр.
Про участь О. В. Сухомлинської у Всеукраїнській науково-практичній конференції „Освітнянські бібліотеки України. Історичні тенденції. Сучасний стан та перспективи розвитку” (Київ, 27–29 жовтня 2005 р.).

2006

28. **АПН будуватиме суспільство знань: Постанова заг. зб.** // Пед. газ. – 2006. – Квіт. (№ 4). – С. 4, 6, 7.
Про проведення досліджень (керівники: О. В. Сухомлинська, С. Д. Максименко, І. Д. Бех) щодо питань адаптації дитини до життєдіяльності в умовах будинків сімейного типу.
29. **Василь Кремень: Освіта і система виховання повинні переорієнтуватися на формування в людей інноваційного типу культури:** На заг. зб. АПН було підсумовано наук. діяльність у 2005 р. та визначено завдання на 2006 р. // Освіта України. – 2006. – 4 квіт. (№ 25). – С. 3: фотогр.
Про участь у О. В. Сухомлинської у загальних зборах АПН України.
30. **Савченко О. Зірка неповторної індивідуальності...** / О. Савченко, Н. Дічек // Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10.
31. **Теорія і практика духовно-морального виховання дітей та молоді** // Пед. газ. – 2006. – Січ. (№ 1). – С. 1.
Інформація про доповідь О. В. Сухомлинської на загальних зборах АПН України.
32. **Ткаченко Л. Золотий фонд нашої держави** / Л. Ткаченко // Освіта. – 2006. – 11–18 січ. (№ 2/3). – С. 7.
Про участь О. Сухомлинської у презентації видання „Українська педагогіка в персоналіях”.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ О. В. СУХОМЛИНСЬКОЇ

1978

1. **Упоряд.: В. О. Сухомлинський. Бібліографія творів** / Вступ. ст. В. З. Смаля; Показчик друк. праць склали Г. І. Сухомлинська та О. В. Сухомлинська – К.: Рад. шк., 1978. – 110 с. – (Пед. т-во УРСР).

1979

2. **З історії марксистської педагогічної думки у Франції:** [Про діяльність педагога Жоржа Коньо, 1901–1978] // Рад. шк. – 1979. – № 12. – С. 84–86.

1980

3. **Актуальные проблемы марксистской теории воспитания в современной Франции:** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / АПН України. Ін-т педагогіки – К., 1980. – 202 с. – Машинопись.
4. **Становлення марксистської педагогічної думки у Франції:** [Пед. ідеї Ж. Геда, П. Лафарга, Ж. Жореса] // Педагогіка: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1980. – Вип. 19. – С. 121–127.
5. **Рец.: [Рецензия]** // Совет. педагогіка. – 1980. – № 1. – С. 147–149. – Рец. на кн.: Баллион Р. Деньги и школа / Р. Баллион. – Париж, 1977. – 298 с. – Фр.

1983

6. **З історії розвитку марксистської педагогічної думки у Франції (1920–1939 рр.):** [Пед. погляди А. Валлона і П. Ланжевена] // Педагогіка: Республік. наук. метод. зб. – К., 1983. – Вип. 22. – С. 143–149.
7. **Французькі прогресивні педагоги про проблеми виховання:** [Ж. Коньо, Ж. Снідерс про політехнізацію освіти та труд. виховання] // Рад. шк. – 1983. – № 8. – С. 81–84.

1984

8. **Сотрудничество французских деятелей просвещения с журналом „Шлях освіти”:** [Примеры сотрудничества С. Френе, М. Бубу, П. Делану] // Совет. педагогіка. – 1984. – № 7. – С. 107–111.

1985

9. **Критика буржуазних концепцій освіти і виховання на сторінках журналу „Комуністична освіта” („Шлях освіти”) (1922–1941)** // Педагогіка: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1985. – Вип. 24. – С. 116–124. – Бібліогр.: с. 123–124 (12 назв).
10. **Н. К. Крупская и международное учительское движение** // Совет. педагогіка. – 1985. – № 8. – С. 109–113.

1986

11. **З історії Інтернаціоналу працівників освіти (1920–1939 рр.)** // Укр. іст. журн. – 1986. – № 8. – С. 58–66.
12. **Марксистсько-ленінські принципи критики буржуазної педагогіки в працях радянських дослідників 20–30-х років (на прикладі Франції)** // Педагогіка: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1986. – Вип. 25. – С. 70–76. – Бібліогр.: с. 76 (9 назв).
13. **Международный комитет пропаганды и прогрессивное учительское движение** // Совет. педагогика. – 1986. – № 1. – С. 125–129.
14. **Ред.: Із скарбниці видатного педагога:** [Виступ О. В. Сухомлинського на Республік. наук.-практ. конф., присвяч. 80-річчю з дня народж. А. С. Макаренка], м. Кременчук, 12–13 берез. 1968 р. / Текст розшифрувала і підгот. О. В. Сухомлинська // Рад. шк. – 1986. – № 5. – С. 85–86.

1987

15. **Викриття діячами Інтернаціоналу робітників освіти імперіалістичної спрямованості предметів гуманітарного циклу буржуазної школи (1920–1939 рр.)** // Педагогіка: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1987. – Вип. 26. – С. 118–124. – Бібліогр.: с. 124 (8 назв).
16. **Ступени взросления:** [Вступ. ст.] // Сухомлинский В. А. Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну / В. А. Сухомлинский. – 2-е изд. – К., 1987. – С. 5–12.
17. **Уроки наступальності: Навч. заклади: кроки реформи** // Черв. прапор. – 1987. – 26 трав. – С. 2.
18. **Учительское движение – против фашистской школьной доктрины:** [Деятельность Интернационала работников просвещения, 1920–1939 гг.] // Совет. педагогика. – 1987. – № 6. – С. 123–128.
19. **Школа сучасної Франції: проблеми й перспективи** // Рад. шк. – 1987. – № 6. – С. 87–90.
20. **Упоряд.: В. А. Сухомлинский: Библиография** / Сост.: А. И. Сухомлинская, О. В. Сухомлинская. – К.: Рад. шк., 1987. – 255 с.

1988

21. **В родинному колі:** [Бесіда] / Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська, С. В. Сухомлинський; Бесіду вів П. І. Ігнатенко // Рад. освіта. – 1988. – 27 верес. (№ 78). – С. 3.
22. **Идеи и свершения Василия Александровича Сухомлинского (1918–1970):** [К 70-летию со дня рождения] // Совет. педагогика. – 1988. – № 9. – С. 11–17.
23. **Александр Фёдорович Музыченко (1875–1940):** [Биография] // Антология педагогической мысли Украинской ССР / Сост. Н. П. Калениченко. – М., 1988. – С. 391–393.

24. **Василий Александрович Сухомлинский (1918–1970):** [Биография] // Антология педагогической мысли Украинской ССР / Сост. Н. П. Калениченко. – М., 1988. – С. 442–444.
25. **Ред.: Сухомлинский В. А. К вопросу об организации школ-интернатов** / В. А. Сухомлинский; Публ. и примеч. подгот. О. В. Сухомлинской // Совет. педагогика. – 1988. – № 12. – С. 82–88.
26. **Ред.: Сухомлинський В. О. Моя педагогічна система** / В. О. Сухомлинський; Підготов. до публ. О. В. Сухомлинської // Рад. шк. – 1988. – № 6. – С. 87–91; № 7. – С. 79–84; № 8. – С. 87–91; № 9. – С. 86–91.
27. **Ред.: Сухомлинский В. А. Неисчерпаемо богатство педагогических идей А. С. Макаренко** / В. А. Сухомлинский; Перевод на рус. яз. и подгот. к публ. О. В. Сухомлинской // Шк. и пр-во. – 1988. – № 1. – С. 4–5.
28. **Ред.: Сухомлинський В. О. Художні мініатюри: 3 неопублікованого** / В. О. Сухомлинський; Публ. підгот. О. В. Сухомлинська // Рад. освіта. – 1988. – 27 верес. (№ 78). – С. 4.
29. **Ред.: Сухомлинський В. О. Чотири аркуші золотого паперу: Новелети** / В. О. Сухомлинський; Публ. підгот.: Ганна і Ольга Сухомлинські, Андрій Бережина // Пам'ятки України. – 1988. – № 1. – С. 31–34.

1989

30. **Виховання дітей у дусі миру: на прикладі міжнар. учит. руху:** [Прогр. виховання ЮНЕСКО, Міжнар. федерації профспілок працівників освіти] // Рад. шк. – 1989. – № 10. – С. 3–9.
31. **От составителя // Сухомлинский В. А. Как воспитать настоящего человека: (Этика коммунистического воспитания): Пед. наследие** / В. А. Сухомлинский. – М.: Педагогика, 1989. – С. 5–9.
32. **Упоряд: Сухомлинский В. А. Как воспитать настоящего человека: (Этика коммунистического воспитания): Пед. наследие** / В. А. Сухомлинский; Сост. О. В. Сухомлинская. – М.: Педагогика, 1989. – 287 с. – (Б-ка учителя).

1990

33. **Учитель в современном мире и его роль в демократизации образования:** Учеб. пособие / НИИ педагогики УССР. – К: КГПИ, 1990. – 82 с.
34. **От составителя // Сухомлинский В. А. Хрестоматия по этике** / В. А. Сухомлинский. – М., 1990. – С. 3–5.
35. **Питання виховання дітей пролетаріату на Лейпцігській міжнародній педагогічній конференції (10–12 квіт. 1928 р.)** // Педагогіка: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1990. – Вип. 29. – С. 135–141.
36. **Свіжий вітер казки:** [Казки В. О. Сухомлинського] // Почат. шк. – 1990. – № 9. – С. 65–66.
37. **Свіжий вітер казки** [В. О. Сухомлинського] // Рад. освіта. – 1990. – 25 верес. (№ 77). – С. 4.

38. **Упоряд.:** Сухомлинський В. А. Хрестоматія по етике / В. А. Сухомлинский; Сост. О. В. Сухомлинская. – М.: Педагогика, 1990. – 303 с.

1991

39. **Международное прогрессивное профессиональное движение учителей в борьбе за демократическую педагогику (1917–1990):** / Дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / АПН України. Ин-т педагогики. – К., 1991. – 400 с. – Машинопись.
40. **Елементи порівняльно-педагогічного підходу до вивчення зарубіжного досвіду в 20-х рр. в Україні** // Сучасні тенденції розвитку педагогічної теорії і практики в зарубіжних країнах: Тези республік. наук. семінару. – К., 1991. – С. 6–9.
41. **А. В. Луначарський і міжнародний учительський рух** // Педагогіка: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1991. – Вип. 30. – С. 61–69. – Бібліогр.: 8 назв.
42. **Міжнародні зв'язки педагогів України у 20-х – на початку 30-х рр.** // Укр. іст. журн. – 1991. – № 10. – С. 52–57.
43. **В. А. Сухомлинский в Оберхаузене:** [Учредительная конф., посвящ. созданию „Международного общества последователей В. А. Сухомлинского”] // Совет. педагогика. – 1991. – № 4. – С. 156–158.
44. **Упоряд.:** Сухомлинський В. Казки Школи під Голубим Небом / В. Сухомлинський; Худож. М. В. Перевальська. – К.: Освіта, 1991. – 191 с.: іл.

1992

45. **Зарубіжний педагогічний досвід в Україні в 20-ті роки** // Рід. шк. – 1992. – № 2. – С. 3–7.
46. **Ян Амос Коменський і розвиток національної школи в Україні** // Педагогічна спадщина А. Я. Коменського і перспективи розвитку народної освіти: Тез. доп. і повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф. / Переяслав-Хмельн. пед. ун-т. – Переяслав-Хмельницький, 1992. – Ч. 1. – С. 3–7.
47. **Селестен Френе у журналі „Шлях освіти” („Рідна школа”)** // Рід. шк. – 1992. – № 5/6. – С. 82–85. – Бібліогр.: с. 85.
48. **Ред:** Педагогічна спадщина Я. А. Коменського і перспективи розвитку народної освіти: Тез. доп. і повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф., 16–18 квіт. 1992 р. / Переяслав-Хмельн. пед. ун-т / Редкол.: І. П. Стогній (голова), П. В. Дмитренко... О. В. Сухомлинська. – Переяслав-Хмельницький, 1992.
Ч. 1. – 277 с. – Член редкол.
Ч. 2. – 164 с. – Член редкол.

1993

49. **Біографія В. О. Сухомлинського у світлі наукового аналізу: До 75-річчя від дня народж. // Рід. шк. – 1993. – № 8. – С. 33–36: фотогр. – Дод.: 3 неопублікованих листів В. О. Сухомлинського.**
50. **Идеи свободы в воспитании // Свободное воспитание. ВЛАДИ: Пед. альм. – М., 1993. – Вып. 3. – С. 9–13.**
51. **Из педагогического наследия В. А. Сухомлинского: [Предисловие к ст. В. А. Сухомлинского „Что такое добро и зло”] // Свободное воспитание. ВЛАДИ: Пед. альм. – М., 1993. – Вып. 3. – С. 2.**
52. **Идея свободы // Освіта. – 1993. – 24 верес. – С. 6. – Спец. вип.**
53. **Идея свободы у вихованні в європейській педагогіці й спадщині В. О. Сухомлинського // Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог-гуманіст: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю від дня народж. видат. укр. педагога. – К., 1993. – С. 54–57.**
54. **Коньо Жорж (1901–1978): Фр. педагог, філософ // Российская педагогическая энциклопедия. – М.: Большая рос. энцикл., 1993. – Т. 1. – С. 469.**
55. **Материнська любов як основа виховання почуття відповідальності: 3 пед. спадщини В. О. Сухомлинського // Почат. шк. – 1993. – № 5/6. – С. 26–29.**
56. **Международное общество последователей В. А. Сухомлинского: [О первой сессии на тему „Воспитание чувства ответственности”, Марбург, окт., 1991 г.] // Педагогика. – 1993. – № 3. – С. 118–120.**
57. **Мир сказок Василия Александровича Сухомлинского // Учит. газ. – 1993. – 30 марта (№ 12/14). – С. 30.**
58. **Ногами людина повинна вrostати у землю своєї батьківщини, але очі її хай оглядають весь світ: [Укр. нац. виховання] // Відродження. – 1993. – № 3/4. – С. 6–8.**
59. **Педагогічні товариства послідовників В. Сухомлинського // В. О. Сухомлинський – видатний український педагог: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. „Використання педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського в навчальному виховному процесі школи і вузу”, присвяч. 75-річчю від дня народж. В. О. Сухомлинського. – Рівне, 1993. – С. 2–4.**
60. **Сухомлинский принадлежит всему миру: Рассказывает дочь педагога // Первое сент. – 1993. – 28 сент.**
61. **В. О. Сухомлинський об'єднує вчителів // Почат. шк. – 1993. – № 10. – С. 13–15.**

62. **Українські вчені про зарубіжний педагогічний рух (1920–1929):** [О. Ф. Музиченко, Я. А. Мамонтов, А. Г. Готалов-Готліб, С. А. Ананьїн] // Педагогіка: Наук.-метод. зб. – К., 1993. – Вип. 32. – С. 106–114. – Бібліогр.: 8 назв.
63. **Celestyn Freinet i Ukraina** // Buletyn PSAPF / Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki C. Freineta; Redagują: Halina Smolińska, Zofia Napiórkowska, Kazimiera Michalczak. – Gniezno, 1993. – № 10. – S. 3–8.
64. **Ред.: Із записника В. О. Сухомлинського** / Публ. підгот. О. Сухомлинською // Почат. шк. – 1993. – № 10. – С. 5–6.
65. **Ред.: Сухомлинский В. А. „Что такое добро и зло”** / В. А. Сухомлинский; Публ. подгот. О. В. Сухомлинская // Свободное воспитание. ВЛАДИ: Пед. альм. – М., 1993. – Вып. 3. – С. 2–8.

1994

66. **Витоки й засади української школи рефлексології та педології (20-ті роки)** // Педагогіка і психологія. – 1994. – № 3. – С. 107–118. – Бібліогр.: 21 назва.
67. **Давайте вспомним Сухомлинского:** [Интервью] / Записала Г. Головлева // Зеркало недели. – 1994. – 15 окт. – С. 14.
68. **Диспут по-советски:** [Диспут по кн. В. А. Сухомлинского «Этюды о коммунистическом воспитании»] // Пед. калейдоскоп. – 1994. – № 51/52. – С. 3.
69. **Етнопедagogіка – засіб полікультурного виховання** // Укр. оглядач: Аналіт. газ. – 1994. – № 8. – С. 1–3.
70. **В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю** // В. О. Сухомлинський і сучасність: Наук. метод. зб. – К., 1994. – Вип. 1. – С. 15–17.
71. **Związki Celestyna Freineta z Ukrainą** // Kultura i Edukacja: Kwartalnik. – Torun – Warszawa, 1994. – № 2/3 (8/9). – S. 133–139.
72. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 1994. – № 1–4. – Член редкол.
73. **Ред.: Г. С. Сковорода – видатний український філософ і просвітитель:** Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 29–30 листоп. 1994 р., м. Переяслав-Хмельницький / Організац.-ред. ком.: В. М. Мадзігон, І. А. Зязюн... О. В. Сухомлинська та ін. – К., 1994. – 153 с. – (АПН України. Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ін-т).

1995

74. **Етнопедagogіка – засіб полікультурного виховання, або як інтегрувати національну концепцію розвитку школи в загальноєвропейський контекст** // Відродження. – 1995. – № 7. – С. 5–6.
75. **Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні** // Пед. газ. – 1995. – Груд. (№ 12). – С. 1–2. – (На обговорення заг. зборів АПН України 19–20 груд. 1995 р.).

76. **Теоретичні проблеми виховання і діяльність позашкільних закладів** // Почат. шк. – 1995. – № 1. – С. 28–30.
77. **Філософія для дітей в етичній спадщині В. О. Сухомлинського** // Постметодика. – 1995. – № 2. – С. 2–6. – Бібліогр.: 10 назв.
78. **Ред.: Педагогіка і психологія: Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України.** – К., 1995. – № 1–4. – Член редкол.

1996

79. **Олександр Залужний (1886–1941)** // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): Навч. посіб. – К., 1996. – С. 270–275.
80. **Олександр Залужний: віхи життя і педагогічної творчості** // Проблеми національної освіти в Україні на початку ХХ століття: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1996. – С. 33–38.
81. **Кого считать „елитой”?:** [Интервью о соврем. состоянии и будущем укр. педагогики] / Беседу вела Е. Мащенко // Зеркало недели. – 1996. – 26 окт. – С. 13.
82. **Комплексне навчання в школах України** // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): Навч. посіб. – К., 1996. – Розд. 3, § 2. – С. 176–207.
83. **Олександр Музиченко (1875–1940)** // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): Навч. посіб. – К., 1996. – С. 287–291.
84. **Презентація нових педагогічних видань відбудеться** / Інтерв'ю з голов. ред. журн. „Шлях освіти” О. Сухомлинською провела Ніна Міщенко // Освіта України. – 1996. – 26 берез. – С. 5.
85. **Проблеми виховання дітей** // Почат. шк. – 1996. – № 6. – С. 4–7.
86. **Розвиток педагогічної науки** // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): Навч. посіб. – К., 1996. – Розд. 3, §1. – С. 121–153.
87. **Софія Русова в контексті розвитку педагогічної думки** // Почат. шк. – 1996. – № 9. – С. 54–56.
88. **Софія Русова в контексті розвитку педагогічної думки** // С. Русова – видатний педагог, державний, громадський діяч України. – Чернігів, 1996. – С. 1–7.
89. **Іван Соколянський (1889–1960)** // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): Навч. посіб. – К., 1996. – С. 282–287.
90. **Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи** // Шлях освіти. – 1996. – № 1. – С. 24–27.
91. **С. Френе і В. Сухомлинський: спільне й відмінне у вихованні** // Шлях освіти. – 1996. – № 2. – С. 30–35.
92. **Яків Чепіга (1875–1938)** // Нариси історії українського шкільництва (1905–1933): Навч. посіб. – К., 1996. – С. 275–282.

93. **Ред.: Нариси історії українського шкільництва (1905–1933):** Навч. посіб. / За ред. О. В. Сухомлинської. – К.: Заповіт, 1996. – 302 с.
94. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 1996. – № 1–4. – Член редкол.

1997

95. **Відділення теорії та історії педагогіки:** [Звіт] // Пед. газета. – 1997. – Груд. (№ 12). – С. 3. – (На трибуну заг. зборів АПН України. Творчий доробок відділень. Пошуки. Проблеми. Перспективи).
96. **Неминущі цінності у вихованні дітей і молоді** // Пед. газ. – 1997. – Січ. (№ 1). – С. 3.
97. **Проблема „природа – виховання” в педагогічній теорії та шкільній практиці України 20–30-х рр.:** [Про рефлексологію і „вільне” виховання, які об’єднувалися в педологію] // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 2. – С. 73–80.
98. **Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні** // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 4. – С. 109–125. – (Пробл. виховання).
99. **Слово про педагога:** [Про педагога Якова Феофановича Чепігу (Зеленкевич), 1875–1938] // Шлях освіти. – 1997. – № 2. – С. 55.
100. **Цінності у вихованні дітей та молоді:** Стан розроблення проблеми // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 105–111.
101. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 1997. – № 1–4. – Член редкол.
102. **Ред.: Цінності освіти і виховання:** Наук.-метод. зб. / АПН України, Центр інформації та документації Ради Європи в Україні; Упоряд. О. М. Павліченко. – К., 1997. – 224 с. – Заг. ред.
103. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 1997. – № 1–4. – Голов. ред.

1998

104. **„З кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше”:** [До 80-річчя від дня народж. В. О. Сухомлинського] / Інтерв’ю провела Людмила Момот // Кіровоград. правда. – 1998. – 26 верес. – (Найголовніша книга про Сухомлинського ще не написана).
105. **Місце і роль Сухомлинського у трансформації освіти в Україні** // Пед. газ. – 1998. – Жовт. (№ 10). – С. 2. – (Міжнар. наук.-практ. конф. „Педагогіка В. Сухомлинського на зламі епох”).
106. **Про стан теорії і практики виховання в освітньому просторі України** // Шлях освіти. – 1998. – № 3. – С. 2–5.
107. **Рядки з листа** [про батька та його колег-однодумців] // Калініченко Н. А. Сучасники В. О. Сухомлинського / Н. А. Калініченко, Г. М. Перебийніс. – Кіровоград, 1998. – С. 37.

108. **Ольга Сухомлинская: Отец находил счастье в гармонии с природой и людьми:** 28 сент. известному педагогу [В. А. Сухомлинскому] исполнилось бы 80 лет / Интервью провела А. Петрова // Комсом. правда в Украине. – 1998. – 25 сент.–2 окт. (№ 179). – С. 12–13: фото.
109. **Василь Сухомлинський у зарубіжжі:** До 80-річчя від дня народж. // Почат. шк. – 1998. – № 9. – С. 5–10.
110. **Трансформація освіти в Україні і доробок Василя Сухомлинського** // Освіта України. – 1998. – 7 жовт. – С. 6.
111. **Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського** // Проф.-техн. освіта. – 1998. – № 2. – С. 10–14.
112. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 1998. – № 1–4. – Член редкол.
113. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 1998. – № 1–4. – Голов. ред.

1999

114. **Громадянськість як феномен виховання** // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т пробл. виховання. – К., 1999. – Кн. 2. – С. 6–12. – Бібліогр.: 5 назв.
115. **Ідеї громадянськості й школа в Україні** // Шлях освіти. – 1999. – № 4. – С. 20–25.
116. **Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні** // Шлях освіти. – 1999. – № 1. – С. 41–45.
117. **Report by Prof Olga Suchomlinskaja** // Project „Education for Democratic Citizenship”: Report on the Seminar „Education for Democracy” and „European Studies in Ukraine”, Kiev, Ukraine, Dec. 15–19, 1998 / Council for Cultural Cooperation (CDCC). – Strasbourg, 1999. – P. 7–9.
118. **Ред.: Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журн. – 1999. – № 3–4. – Член редкол.
119. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 1999. – № 1–4. – Член редкол.
120. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:** Зб. наук. пр. Кн. 2 / АПН України. Ін-т проблем виховання; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Б. С. Кобзар та ін. – К., 1999. – 328 с. – Член редкол.
121. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 1999. – № 1–4. – Голов. ред.

2000

122. **Відділення теорії та історії педагогіки:** Звітують відділення АПН України // Пед. газ. – 2000. – Квіт. (№ 4). – С. 1. – (До заг. зборів АПН України).
123. **Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності** / Кол. авт.: О. В. Сухомлинська (кер.),

- М. Й. Боришевський, К. І. Чорна та ін. // Пед. газ. – 2000. – Черв. (№ 6). – С. 4–6.
124. **Навчання і здоров'я дитини:** [По сторінках пед. спадщини В. О. Сухомлинського] // Педагогіка та психологія: Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2000. – Вип. 10, ч. 3. – С. 75–77.
125. **Національна система виховання** // Пед. газ. – 2000. – Трав. (№ 5). – С. 4. – (Заг. збори АПН України).
126. **Підходи до особистісно зорієнтованого виховання дітей раннього віку в Україні** (у контексті педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського) // В. О. Сухомлинський і сучасні проблеми особистісно зорієнтованого виховання: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Умань, 2000 р., 26 трав. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини; Відп. ред. В. Г. Кузь. – К., 2000. – С. 5–6.
127. **Почему завтра не приходит сегодня:** Философия для детей и «Хрестоматия по этике» В. А. Сухомлинского // Дет. сад. – 2000. – Июль (№ 19). – С. 8–9.
128. **Співвідношення наукової та народної педагогіки у вихованні дітей та молоді** // Теоретико-методологічні засади поєднання ідей народної і наукової педагогіки у вихованні дітей та молоді / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника; За ред. В. І. Кононенко, Р. П. Скульського. – Івано-Франківськ, 2000. – С. 3–9.
129. **Сухомлинский должен вернуться:** [Интервью] // Киев. ведомости. – 2000. – 29 марта. – С. 5.
130. **Що таке духовність сьогодні?** // Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах: (Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді): Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т проблем виховання. – К., 2000. – Кн. 1. – С. 7–10.
131. **The organization of the teaching – educational process in the context of formation of outlines of citizenship for the Learning youth:** [the viewpoint of report] // Project on “Education for Democratic Citizenship”: Education for Democracy and European Studies (EDES): Second Training Seminar of EDES, Ukraine, 13–15 May 1999 / Council for Cultural Cooperation (CDCC). – Strasbourg, 2000. – Appendix 6. – P. 30–34.
132. **Ред.: Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журн. – 2000. – № 1–4. – Член редкол.
133. **Ред.: Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах:** (Теор.-метод. проблеми виховання дітей та учнів. молоді): Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т проблем виховання; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Б. С. Кобзар та ін. – К., 2000.
Кн. 1. – 340 с. – Член редкол.
Кн. 2. – 340 с. – Член редкол.
134. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 2000. – № 1–4. – Член редкол.

135. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 2000. – № 1–4. – Голов. ред.

2001

136. **Педагогічний словник** / АПН України. Ін-т педагогіки; Авт. колектив: А. Алексюк, М. Антонець... О. Сухомлинська та ін.; За ред. М. Д. Ярмаченка. – К.: Пед. думка, 2001. – 516 с. – Із змісту: Алчевська [дівоче прізвище Журавльова] Христина Данилівна. – С. 23; Альтруїзм. – С. 23–24; Антипедагогіка. – С. 27; Антична педагогіка. – С. 28; Антропологія. – С. 28–29; Антропологія педагогічна. – С. 29; Архівні документи. – С. 32–33; Асоційовані школи ЮНЕСКО. – С. 34; Багалій Дмитро Іванович. – С. 40; Баден-Пауелл Роберт. – С. 40; Бахтін Михайло Михайлович. – С. 47; Біогенетичний закон у педагогіці й психології. – С. 57; Бубер Мартін Мардохай. – С. 67; Бюїссон Фердінанд. – С. 73; Валлон Анрі. – С. 74–75; „Вальдорфська педагогіка”. – С. 75; Вентцель Костянтин Миколайович. – С. 79; Виховання. – С. 85; Виховна система. – С. 86; „Вільна українська школа”. – С. 93; Віннетка-план. – С. 94; Вітторіно да Фельтре. – С. 94; Врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей. – С. 99; Вчительські організації. – С. 104; Гайдар (Голиков) Аркадій Петрович. – С. 104–105; Гельвецій Клод Адріан. – С. 109–110; Гернле Едвін. – С. 112; Драгоманов Михайло Петрович. – С. 164; Дурдуківський Володимир Федорович. – С. 165; Експериментальна педагогіка. – С. 170; Єфремов Сергій Олександрович. – С. 182; Залкінд Арон Борисович. – С. 196; Залужний Олександр Самійлович. – С. 197; Зільберштейн Андрій Ілліч. – С. 210; Лубенець Тимофій Григорович. – С. 293; Франгос Христос. – С. 469; Френе Селестен. – С. 472; Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович. – С. 487.
137. **Аристотель:** [Біогр. довідка] // Громадянин – Держава – Громадянське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 160.
138. **Вступ:** [До частини 3 „Громадянське виховання: спадщина і сучасність”] // Громадянин – Держава – Громадянське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 145–152.
139. **Деякі питання етимології педагогічного знання:** [Проблеми національного в педагогіці] // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 2–7.
140. **Джон Дьюї:** [Біогр. довідка] // Громадянин – Держава – Громадянське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 177–178.
141. **Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності.** (АПН України) / Кол. авт.: О. В. Сухомлинська, М. Й. Боришевський, І. Г. Тараненко та ін. // Громадянин – Держава – Громадське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 252–262.
142. **Краса й мудрість Сухомлинських** / Інтерв'ю з О. Сухомлинською записала Людмила Зінковська // Молодь України. – 2001. – 9 листоп. (№ 138/139). – Дай собі раду: Газ. в газ. – С. 1.
143. **Непочута промова про цінності:** [Цінності виховання] // Упр. освітою. – 2001. – Жовт. (чис. 20). – С. 3.

144. **Персоналія в історико-педагогічному дискурсі** // Шлях освіти. – 2001. – № 4. – С. 10–15.
145. **Микола Рагозін**: [Біогр. довідка] // Громадянин – Держава – Громадянське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 230.
146. **Жан-Жак Руссо**: [Біогр. довідка] // Громадянин – Держава – Громадянське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 163–164.
147. **Василь Сухомлинський**: [Біогр. довідка] // Громадянин – Держава – Громадське виховання: Антологія. – Донецьк, 2001. – С. 201–202.
148. **Упоряд.: Громадянин – Держава – Громадське виховання**: Антологія / Упоряд.: М. П. Рагозін, О. В. Сухомлинська. – Донецьк: Донбас, 2001. – 262 с. – (Б-ка Донец. Шк. Прав Людини).
149. **Упоряд.: В. О. Сухомлинський: Біобібліографія: 1987 – 2000 рр.** / АПН України. [ДНПБ України]. Укр. асоц. В. Сухомлинського; Уклад.: Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська; За ред. Н. О. Гажаман, Л. І. Ніколюк; Відп. за вип. П. І. Рогова. – К.: КНЕУ, 2001. – 128 с.
150. **Ред.: Географія та основи економіки в школі**: Наук.-метод. журнал. – 2001. – № 1–4. – Член редкол.
151. **Ред.: Гуманістично спрямований виховний процес і становлення особистості**: (Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді): Зб. наук. пр. / АПН України. Ін-т пробл. виховання; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Б. С. Кобзар та ін. – К., 2001.
Кн. 1. – 339 с. – Член редкол.
Кн. 2. – 336 с. – Член редкол.
152. **Ред.: Педагогіка і психологія**: Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 2001. – № 1–4. – Член редкол.
153. **Ред.: Шлях освіти**: Наук.-метод. журн. – К., 2001. – № 1–4. – Голов. ред.

2002

154. **Академія педагогічних наук святкує свій перший ювілей. Що вдалося за десять років?**: [Відповіді на запитання „Що для Вас є Академія педагогічних наук? Яке найважливіше відкриття було за ці десять років?” вчених В. Мадзігона, О. Савченко, О. Сухомлинської та ін.] // Освіта України. – 2002. – 17 груд. (№ 100). – С. 3–4.
155. **Дитина в центрі уваги педагогічної науки**: До заг. зб. АПН України: [Наукова діяльність Відділення теорії та історії педагогіки в 2001 р.] // Пед. газ. – 2002. – Квіт. (№ 4). – С. 4–5.
156. **Етнопедагогіка як засіб полікультурного виховання** // Микола Плав'юк: Україна – життя моє. – К., 2002. – Т. 3. – С. 464–471.
157. **З чого все починалось?**: Інтерв'ю з дійсним членом АПН України О. В. Сухомлинською: [Про діяльність АПН України] / Провела Т. Філімонова // Дит. садок. – 2002. – Жовт. (№ 40). – С. 4.

158. **Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми** // Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя. Сер. соц.-пед. Зб. наук. пр. / Кам'янець-Подільсь. держ. пед. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2002. – Вип. 3, т. 1. – С. 7–15.
159. **Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей** // Шлях освіти. – 2002. – № 4. – С. 13–18.
160. **Мені цікаво розмірковувати над тим, що викликає проблеми:** (Інтерв'ю з Ольгою Василівною Сухомлинською) / [Провела В. М. Зоц] // Завуч. – 2002. – Груд. (№ 34). – С. 2–3. – (АПН України – 10 років).
161. **Наукові здобутки відділень АПН України за 1998–2002 рр.** Відділення теорії та історії педагогіки / О. Сухомлинська, Г. Пустовіт // Пед. газ. – 2002. – Груд. (№ 12). – С. 5.
162. **Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру** // Зб. наук. пр. Спец. вип. „До витоків становлення української педагогічної науки” / Уман. держ. пед. ун-т. – К., 2002. – С. 31–40.
163. **Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру** // Пед. газ. – 2002. – Жовт.–листоп. (№ 10/11). – С. 3–4. – (До 10-річчя АПН України).
164. **Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру** // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні, 1992 – 2002: Зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України. – Х., 2002. – Ч. 1. – С. 37–54.
165. **Права дитини в контексті історичних і сьогоденних реалій** // Права дитини: від витоків до сьогодення: Зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів / Авт.-упоряд.: Г. М. Лактіонова (кер.) та ін. – К., 2002. – С. 10–18.
166. „...Традиції демократії в нашому суспільстві треба ще багато років плекати, аби вони стали нормою життя” / Інтерв'ю вів Микола Задорожний // Географія та основи економіки. – 2001. – № 3. – С. 48–51.
167. **Формирование личности в демократическом обществе как объект педагогического исследования** // Педагогика: XXI век / Луган. гос. пед. ун-т им. Т. Шевченко. – Луганск, 2002. – С. 27–37. – Бібліогр.: с. 37 (7 назв).
168. **Philosophizing with Children In Soviet Ukraine: The Heritage of Vasyl Suchomlinsky** // Thinking: The Journal / Montclair State University of Philosophy for Children. – Montclair, 2002. – Vol. 16, number 1. – P. 42–48.
169. **Упоряд.: Інформаційний довідник** / АПН України / Відп. за вип.: В. М. Мадзігон, О. Я. Савченко; За заг. ред. М. С. Вашуленко; У підготов. взяли участь: М. Б. Євтух, О. І. Ляшенко... О. В. Сухомлинська. – К.: Фенікс, 2002. – 295 с.
170. **Упоряд.: Права дитини: від витоків до сьогодення:** Зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів / Авт.-упоряд.: Г. М. Лактіонова (кер.), Л. В. Пироженко, О. В. Сухомлинська та ін. – К.: Либідь, 2002. – 278 с. – Бібліогр.: с. 269–278.

171. **Ред.:** **Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журнал. – 2002. – № 1–4. – Редкол.
172. **Ред.:** **Збірник наукових праць. Спецвип. „До витоків становлення української педагогічної науки”** / Уман. держ. пед. ун-т; В. Г. Кузь (голов. ред.). – К.: Наук. світ, 2002. – 323 с. – Член редкол.
173. **Ред.:** **Історія педагогіки у структурі професійної підготовки вчителя.** Сер. соціально-педагогічна. Зб. наук. пр. Вип. 3 / АПН України, Кам’янець-Поділ. держ. пед. ун-т; Відп. ред. Ю. М. Ковальчук; Наук. ред. О. В. Сухомлинська; Упоряд.: Л. Д. Березівська, В. А. Гурський. – Кам’янець-Подільський: Абетка-Нова, 2002.
Т. 1. – 258 с. – Наук. ред.
Т. 2. – 309 с. – Наук. ред.
174. **Ред.:** **Наукові записки.** Сер. Педагогіка. № 5. Спецвип. „Василь Сухомлинський і сучасність: Батьківська педагогіка” / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2002. – 354 с. – Член редкол.
175. **Ред.:** **Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 2002. – № 1–4. – Член редкол.
176. **Ред.:** **Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні, 1992–2002:** Зб. наук. пр. до 10-річчя АПН України. У 2 ч. Ч. 1 / АПН України; Редкол.: В. Г. Кремень (голов. ред.), О. В. Сухомлинська, Г. П. Пустовіт, О. І. Ляшенко та ін. – Х.: ОВС, 2002. – 640 с. – Член редкол.
177. **Ред.:** **Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:** Зб. наук. пр. / Ін-т пробл. виховання АПН України; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. М. Оржеховська та ін. – К.: Пед. думка, 2002. – Член редкол.
Кн. 1. – 305 с.
Кн. 2. – 306 с.
178. **Ред.:** **Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 2002. – № 1–4. – Голов. ред.

2003

179. **Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем.** – К.: А.П.Н., 2003. – 68 с.
Рец.: Голобородько Я. Аналітика педагогічних тенденцій / Я. Голобородько // Рід. шк. – 2005. – № 3. – С. 80; Голобородько Я. Ю. Історико-педагогічний процес: принципи, засади, методологія (роздуми над книжкою академіка О. В. Сухомлинської) / Я. Ю. Голобородько // Таврійський вісн. освіти. – 2005. – № 1. – С. 5–9.
180. **Випереджаючи час...** : Василь Олександрович Сухомлинський – до 85-річчя від дня народж. // Рід. шк. – 2003. – № 9. – С. 6–9. – *Див. також № 207.*
181. **Виховання дітей та молоді в контексті розвитку громадянського суспільства** // Пед. газ. – 2003. – Груд. (№ 12). – С. 7. – (Методол. семінар).

182. **Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін** // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2003. – Вип. 35. – С. 9–13.
183. **Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський:** [Інтерв'ю / Провела Ольга Виговська] // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2003. – № 4. – С. 82–85.
184. **До питання про розвиток змісту загальної середньої освіти** // Наук. вісн. Чернів. [нац.] ун-ту [ім. Ю. Федьковича]: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2003. – Вип. 176: Педагогіка та психологія. – С. 161–171.
185. **Василь Васильович Зеньковський – київський представник російського зарубіжжя:** [Основоположник соц. педагогіки в Рос. імперії (1881–1962)] // Шлях освіти. – 2003. – № 2. – С. 38–42.
186. **Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми** // Шлях освіти. – 2003. – № 2. – С. 39–43.
187. **Казки й оповідання – то вершина науково-педагогічної творчості батька** // Освіта України. – 2003. – 23 верес. (№ 72). – С. 4–5. – (Сухомлинський ушляхетнює пед. світ планети).
188. **Листи дружині Василь Сухомлинський надсилав у двох екземплярах – українською та російською...:** Донька відомого педагога Ольга Сухомлинська розповідає про батька те, чого не могла розповісти за Союзу / Інтерв'ю провів Дмитро Синяк // Високий замок. – 2003. – 3 лип. – С. 5.
189. **„Лучше всего у нас получается муштра”** / Інтерв'ю с Ольгой Сухомлинской провёл Александр Саква // Моск. комсомолец. – 2003. – 14–21 мая. – С. 19.
190. **Основне в дошкільному віці – пробудження:** [Інтерв'ю] / [Провела Тетяна Науменко] // Дит. садок. – 2003. – Верес. (№ 36). – С. 2.
191. **Права дитини в контексті історичних і сьогоденних реалій** // Пед. газ. – 2003. – Лют. (№ 2). – С. 7: фотогр.
192. **Василь Сухомлинський: „...У шкільній коморі” звалище гнилих жолудів”:** До 85-річчя великого педагога / [Інтерв'ю з О. Сухомлинською провела] Таїса Мостова // Голос України. – 2003. – 27 верес. (№ 182). – С. 1–2: фотогр.
193. **Василь Сухомлинський: школа – це духовна колыска народу:** [Доп. на Х Всеукр. пед. читаннях „Василь Сухомлинський і сучасність: особистість учителя”] / В. Огнев'юк, С. Ніколаєнко, О. Сухомлинська та ін.; Матеріали підгот.: Л. Ткаченко, Л. Марченко // Освіта України. – 2003. – 10 жовт. (№ 76). – С. 1–3, 6: фотогр. – Доп. О. В. Сухомлинської. – С. 6.
194. **У Сухомлинського було надзавдання – служити Дитині:** До 85-річчя від дня народж. / Інтерв'ю з О. В. Сухомлинською; Провела Таїса Мостова // Уряд. кур'єр. – 2003. – 16 жовт. – С. 16: фотогр.

195. **Философия для детей как педагогическая проблема:** [О подходах В. А. Сухомлинского к философии для детей] // Рус. яз. и л-ра в шк. Украины. – 2003. – Сент. (№ 27). – С. 2–8. – Библиогр.: 6 назв.
196. **Формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей** // Директор шк. – 2003. – Січ. (№ 1). – С. 4–6.
197. **Упоряд.: Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.):** Хрестоматія / Упоряд.: Л. Д. Березівська, Н. П. Дічек, О. В. Сухомлинська та ін. – К.: Наук. світ, 2003. – 420 с.
198. **Упоряд.: Сухомлинський В. О. Вічна тополя:** Казки. Оповідання. Етюди: Для мол. шк. віку / Упорядкув. Ольги Сухомлинської; За заг. ред. Дмитра Чередниченка. – К.: Генеза, 2003. – 272 с.: іл. – (Нова шкіль. б-ка).
199. **Ред.: Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журн. – 2003. – № 1–4. – Редкол.
200. **Ред.: Маловідомі джерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.):** Хрестоматія. – Наук. ред. – *Див. № 197.*
201. **Ред: Національна програма виховання дітей і молоді в Україні: стан та перспективи:** Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 15–17 трав. 2003 р. / Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, Є. С. Барбіна та ін. – Херсон, 2003. – 228 с. – Член редкол.
202. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 2003. – № 1–4. – Член редкол.
203. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:** Зб. наук. пр. Вип. 5 / АПН України. Ін-т пробл. виховання; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. М. Оржеховська та ін. – К.; Житомир, 2003.
Кн. 1. – 367 с. – Член редкол.
Кн. 2. – 366 с. – Член редкол.
204. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 2003. – № 1–4. – Голов. ред.
205. **Наук. консультант: Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1878–1942):** До 125-річчя з дня народж.: Біобібліогр. покажч. / АПН України. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; Уклад.: В. В. Вербова, Н. А. Горбенко, С. В. Іщук та ін.; Наук. ред.: П. І. Рогова, Т. Ф. Букшина; Наук. консультант О. В. Сухомлинська; Відп. за вип. Н. А. Палашина; Бібліогр. ред.: Р. С. Жданова, Н. Г. Богун; Тит. рецензент М. Б. Євтух. – К.: Дух і літера, 2003. – 132 с. – (Сер. „Видатні педагоги світу”; Вип. 2).

2004

206. **Батьківська школа:** Спогади Ольги Сухомлинської про матір – дружину Василя Олександровича / [Інтерв'ю провела Таїса Мостова] // Освіта України. – 2004. – 10 верес. (№ 70/71). – С. 9.
207. **Випереджаючи час...** : [Про життя і педагогічну спадщину В. О. Сухомлинського] // Шк. б-ка плюс. – 2004. – Берез. (№ 6). – С. 2–6. – *Див. також № 179.*

208. **Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін** // Шлях освіти. – 2004. – № 2. – С. 2–6; Шкіл. світ. – 2004. – Січ. (№ 4). – С. 1–3.
209. **Виховувати любов'ю:** [Система виховання дитини за методикою В. О. Сухомлинського] // Дит. садок. – 2004. – Жовт. (№ 39). – С. 1.
210. **Відділення теорії та історії педагогіки:** До заг. зборів АПН України / О. Сухомлинська, Г. Пустовіт // Пед. газ. – 2004. – Берез. (№ 3). – С. 4. – (Здобутки відділень).
211. **До витоків профільного навчання в Україні:** [Стислий виклад доп. на Всеукр. наук.-практ. конф. „Профільне навчання: історія, теорія, практика”, що відбулася на базі Вінниц. держ. пед. ун-ту ім. М. Коцюбинського] // Освіта України. – 2004. – 17 листоп. (№ 90). – С. 9. – (Проблеми впровадження профільного навчання потребують обговорення / Лідія Ткаченко).
212. **До питання про розвиток змісту загальної середньої освіти** // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 39–43.
213. **Володимир Федорович Дурдуківський** (До 130-річчя від дня народження) // Шлях освіти. – 2004. – № 4. – С. 32–37.
214. **Етичні цінності у навчально-виховному процесі сучасної сільської школи** // Пед. вісн. – 2004. – № 2. – С. 6–8.
215. **Народження громадянина: Ольга Сухомлинська: Діти не можуть бути у вакуумі до 18 років:** [Інтерв'ю з д-ром пед. наук, проф. О. Сухомлинською] / Інтерв'ю провела Л. Рябоконь // День. – 2004. – 2 груд. (№ 220). – С. 1–2.
216. **Орієнтуємось на європейські тенденції:** [Підготов. майбутніх учителів] // Пед. газ. – 2004. – Черв. (№ 6). – С. 2. – (Виїзне засід. Президії АПН України).
217. **[Про діяльність спеціалізованих учених рад у 2002–2003 рр.]:** Стислий виклад доп. на черг. засід. президії АПН України] // Пед. газ. – 2004. – Серп. (№ 8). – С. 5. – (Психол. механізми навчання).
218. **Слово до читача** // Виховувати любов'ю: За спадщиною В. Сухомлинського. – К., 2004. – С. 4–7.
219. **Стратегічні напрямки розвитку педагогічної науки, фізичної культури та спорту в Україні:** (Аналіт. огляд стану атестації кадрів вищої кваліфікації експерт. радою ВАК України з пед. наук, фіз. виховання та спорту) // Соц. педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 2. – С. 116–121.
220. **Василь Сухомлинський і Іван Ткаченко – провідники нинішніх перетворень у педагогічній теорії і практиці:** [Виступ на Всеукр. наук.-метод. конф., присвяч. 85-річчю від дня народж. І. Г. Ткаченка] // Пед. газ. – 2004. – Лип. (№ 7). – С. 2. – (Життя Івана Ткаченка – яскравий приклад служіння українському народові).

221. **Школа має усміхатися дитині. Постійно:** [Розмова про В. Сухомлинського з дочкою Ольгою Сухомлинською / Вела Таїса Мостова] // Сіл. шк. – 2004. – 7 квіт. (№ 13/14). – С. 6.
222. **Школа – моє життя:** [Про Володимира Федоровича Дурдуківського (1874–1937) – укр. педагога, літературознавця, дир. шк., громад. діяча] // Пед. газ. – 2004. – Листоп. (№ 11). – С. 6.
223. **Ред.: Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журн. – 2004. – № 1–4. – Член редкол.
224. **Ред.: Історико-педагогічний альманах / АПН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, Всеукр. асоц. істориків педагогіки.** – К., 2004. – Виходить 2 рази на рік. – Голов. ред.
225. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 2004. – № 1–4. – Член редкол.
226. **Ред.: Підготовка вчителя до впровадження нових технологій навчання у малокомплектній початковій школі:** Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Умань, 15–16 жовт. 2004 р. / АПН України. Ін-т педагогіки; Уман. держ. пед. ун-т. – К.: Наук. світ, 2004. – 129 с. – Член редкол.
227. **Ред.: Психолого-педагогічні проблеми сільської школи:** Наук. зб. Вип. 9–10 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – К.: Наук. світ, 2004. – Член редкол.
228. **Ред.: Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англослов'янських країн в контексті глобалізації (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.):** Монографія / А. А. Сбруєва; Наук. ред. О. В. Сухомлинська; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми: ВАТ Сум. облас. друкарня „Козацький вал”, 2004. – 500 с.
229. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:** Зб. наук. пр. Вип. 6 / Ін-т пробл. виховання АПН України; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко та ін. – К., 2004.
Кн. 1. – 362 с. – Член редкол.
Кн. 2. – 355 с. – Член редкол.
230. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 2004. – № 1–4. – Голов. ред.

2005

231. **Виховання самоцінності особи:** [Наук. біографія В. О. Сухомлинського] // Пед. газ. – 2005. – Жовт. (№ 10). – С. 3. – (ХІІ Сухомлинівські читання).
232. **Готалов-Готліб Артемій Григорович (1866–1960)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: ХХ ст. – С. 303–307. – Бібліогр.: с. 307 (2 назви).
233. **Громадянське виховання: спадщина і сучасність** // Доба. – 2005. – № 2. – С. 4–10.
234. **Громадянське виховання: спадщина і сучасність** // Упр. освітою. – 2005. – Груд. (№ 24). – С. 3.

235. „Дивлячись на нашу молодь, переймаюся оптимізмом” / Інтерв’ю вела Таміла Костюк // Студент. меридіан. – 2005. – Берез. (№ 2). – С. 4. – (Наші випускники).
236. **Дурдуківський Володимир Федорович (1874–1938)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 109–117. – Бібліогр.: с. 117 (4 назви).
237. **Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики** // Пед. газ. – 2005. – Груд. (№ 12). – С. 1–2. – (Заг. збори АПН України).
238. **Залужний Олександр Самійлович (1886–1941)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 170–176. – Бібліогр.: с. 176 (2 назви).
239. **Зеньковський Василь Васильович (1881–1962)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 322–329. – Бібліогр.: с. 329 (6 назв).
240. **Знову „єдино вірне вчення”**: Уроки етики віри – це загроза демократії // День. – 2005. – 10 серп. (№ 143). – С. 2.
241. **Ідеї свободи у поглядах В. О. Сухомлинського** // Зб. наук. пр. Полтав. держ. ун-ту ім. В. Г. Короленко. Сер. Пед. науки. – Полтава, 2005. – Вип. 5. – С. 3–10; Педагогіка і психологія. – 2005. – № 4. – С. 106–115; Почат. шк. – 2005. – № 9. – С. 1–3.
242. **Історико-педагогічне дослідження та його „околиці”** // Шлях освіти. – 2005. – № 4. – С. 43–47; Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. пед. ун-т. – Херсон, 2005. – Вип. 40. – С. 8–13.
243. **Історія і теорія педагогічної науки**: Про наук. діяльність АПН України в 2004 році та завдання на 2005 рік // Пед. газ. – 2005. – Берез. (№ 3). – С. 2 – (Заг. збори АПН).
244. **Ланге Микола Миколайович (1858–1921)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 1: X–XIX ст. – С. 539–543. – Бібліогр.: с. 544 (7 назв).
245. **Мамонтов Яків Андрійович (1888–1940)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 188–195. – Бібліогр.: с. 195 (9 назв).
246. **Манжос Борис Семенович (1891–1938?)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 161–170. – Бібліогр.: с. 170 (2 назви).
247. **Музиченко Олександр Федорович (1875–1940)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 196–203. – Бібліогр.: с. 203 (6 назв).
248. **Педагоги України XX століття** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: XX ст. – С. 3–5.

249. **Педагогіка Просвітництва ХІХ століття** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 1: Х–ХІХ ст. – С. 256–257.
250. **Переднє слово** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 1: Х – ХІХ ст. – С. 3–8.
251. **Про наукову діяльність АПН України: історія і теорія педагогічної науки** // Пед. газ. – 2005. – Берез. (№ 3). – С. 2. – (Заг. зб. АПН).
252. **Проблеми розвитку особистості в історичному контексті психології та педагогіки** // Шлях освіти. – 2005. – № 1. – С. 41–45; Теоретико-методичні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти: Матеріали метод. семінару АПН України, 16 груд. 2004 р. – К., 2005. – С. 39–48.
253. **Рефлексії про генезу духовності в контексті виховання на шляху до синтезу парадигм** // Іст.-пед. альм. – 2005. – № 1. – С. 5–29.
254. **Соколянський Іван Панасович (1889–1960)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: ХХ ст. – С. 296–302. – Бібліогр.: с. 302 (4 назви).
255. **Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970)** // Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. – К., 2005. – Кн. 2: ХХ ст. – С. 380–387. – Бібліогр.: с. 387 (9 назв).
256. **Рец.: Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000–2004):** Наук.-допом. покажч. / АПН України, Укр. асоц. ім. В. О. Сухомлинського; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; Уклад.: Н. А. Палащина, Н. А. Горбенко, В. В. Вербова, Л. І. Самчук; Наук. ред.: П. І. Рогова, В. І. Лутовинова; Відп. за вип.: Т. Ф. Букшина, В. А. Зотова; Бібліогр. ред.: Р. С. Жданова, Н. А. Палащина; Рецензенти: О. В. Сухомлинська, О. В. Воскобойнікова-Гузєва. – К.: [Вид. О. М. Ешке], 2005. – 99 с. – Титул. рецензент.
257. **Ред.: Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журнал. – 2005. – № 1–4. – Член редкол.
258. **Ред.: Збірник наукових праць.** Сер. Пед. науки. Вип. 5 (44) / Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – 429 с. – Член редкол.
259. **Ред.: Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України:** Проект / АПН України. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; Кер. робочої групи з доопрацювання Концепції: О. Сухомлинська // Освіта України. – 2005. – 24 черв. (№ 47/48). – С. 8.
260. **Ред.: Педагогіка і психологія:** Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. – К., 2005. – № 1–4. – Член редкол.
261. **Ред.: Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:** Зб. наук. пр. Вип. 7 / АПН України. Ін-т пробл. виховання; Редкол.: О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, А. Й. Сиротенко та ін. – К.; Житомир, 2005. – 367 с. – Член редкол.

262. **Ред.: Українська педагогіка в персоналіях:** Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.: У 2 кн. – К.: Либідь, 2005.
Кн. 1.: X–XIX ст. – 622 с.
Кн. 2.: XX ст. – 550 с.
263. **Ред.: Шлях освіти:** Наук.-метод. журн. – К., 2005. – № 1–4. – Голов. ред.
264. **Наук. консультант: Геніальний провісник слов'янської і світової педагогічної думки Ян Амос Коменський:** Реком. бібліогр. список / АПН України. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; Уклад. О. Островська; Наук. ред.: Т. Букшина, Н. Палашина; Наук. консультант О. В. Сухомлинська // Іст.-пед. альм. – К., 2005. – С. 172–182.
265. **Наук. консультант: Хайруліна В. Етика: духовні засади:** [Проект прогр.] / В. Хайруліна, Л. Євсюкова, Л. Крисальна; Наук. консультант О. В. Сухомлинська // Почат. шк. – 2005. – № 9. – С. 55–58.

2006

266. **Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальний пошук.** – К.: Всеукр. фонд „Добро”, 2006. – 43 с.
267. **Вступна стаття** [до публікації Олександра Музиченка „Виховуючий вплив навчання”] // Іст.-пед. альм. – 2006. – № 1. – С. 46.
268. **Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики** // Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. „Духовність особистості і сучасні стратегії виховання”, 5–7 лютого 2006 р. – К., 2006. – С. 30–38.
269. **Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України:** [Затв. Президією АПН України від 26.01.2006 р.] / АПН України. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; Кол. авт.: О. Сухомлинська (кер.), В. Биков, П. Рогова, Ю. Артемов // Освіта України. – 2006. – 17 берез. (№ 21). – С. 6.
270. **Ольга Сухомлинська: кожна освічена людина має знати ази педагогіки:** [Вислови про реформування освіти в Україні, про сучас. укр. школу, роль учителя, класно-урочну систему, формування громадянина] // Освіта України. – 2006. – 29 верес. (№ 73). – С. 10.
271. **Ольга Сухомлинська: навчання має надихати, а не пригнічувати** [Інтерв'ю / Провів Ю. Кузнецов] // Пед. газ. – 2006. – Трав. (№ 5). – С. 5.
272. **Пер.: Музиченко О. Виховуючий вплив навчання** / Олександр Музиченко; Пер. з рос. О. Сухомлинської // Іст.-пед. альм. – 2006. – № 1. – С. 46–53.
273. **Ред.: Географія та основи економіки в школі:** Наук.-метод. журнал. – 2006. – № 1–4. – Член редкол.
274. **Ред.: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Духовність особистості і сучасні стратегії виховання”, 5–7 лютого 2006 р.** / АПН України, Всеукр. фонд „Добро”. – К., 2006. – 158 с. – Ред.

275. **Ред.: Музиченко О. Виховуючий вплив навчання** / Олександр Музиченко; Підготов. тексту й приміток до публікації О. Сухомлинської // Іст.-пед. альм. – 2006. – № 1. – С. 46–53.
276. **Ред.: Педагогіка і психологія: Наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України.** – К., 2006. – № 1–4. – Член редкол.
277. **Ред.: Шлях освіти: Наук.-метод. журн.** – К., 2006. – № 1–4. – Голов. ред.

НАУКОВА ШКОЛА ВЧЕНОГО

Дисертації та автореферати дисертацій

на здобуття наукового ступеня доктора наук

278. **Пометун Е. И. Проблемы развития школьного исторического образования в Украине в XX веке: Дис...** д-ра пед. наук: 13.00.01; 13.00.02 / Елена Ивановна Пометун; АПН Украины. Ин-т педагогтики. – К., 1996. – 443 с. – Библиогр.: с. 404–443. – Машинопись.
279. **Пометун О. І. Проблеми розвитку шкільної історичної освіти в Україні в XX столітті: Автореф. дис...** д-ра пед. наук: 13.00.01; 13.00.02 / Олена Іванівна Пометун; АПН України. Ін-т педагогтики. – К., 1996. – 51 с.
280. **Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі в кінці XX століття: Дис...** д-ра пед. наук: 13.00.04 / Людмила Прокопівна Пуховська; АПН України. Ін-т педагогтики і психології проф. освіти. – К., 1998. – 354 с. – Бібліогр.: с. 322–354. – Комп'ютер. друк.
281. **Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі в кінці XX століття: Автореф. дис...** д-ра пед. наук: 13.00.04 / Людмила Прокопівна Пуховська; АПН України. Ін-т педагогтики і психології проф. освіти. – К., 1998. – 41 с. – Бібліогр.: с. 37–40 (28 назв.).
282. **Гупан Н. М. Розвиток історії педагогтики в Україні (історіографічний аспект): Дис...** д-ра пед. наук: 13.00.01 / Нестор Миколайович Гупан; АПН України. Ін-т педагогтики. – К., 2001. – 443 с. – Комп'ютер. друк.
283. **Гупан Н. М. Розвиток історії педагогтики в Україні (історіографічний аспект): Автореф. дис...** д-ра пед. наук: 13.00.01 / Нестор Миколайович Гупан; АПН України. Ін-т педагогтики. – К., 2001. – 39 с.
284. **Побірченко Н. С. Педагогічна й науково-просвітницька діяльність громад у контексті суспільного руху Наддніпрянської України (друга половина XIX століття): Дис...** д-ра пед. наук: 13.00.01 / Наталія Семенівна Побірченко; АПН України. Ін-т педагогтики. – К., 2001. – 475 с. – Бібліогр.: с. 421–475. – Комп'ютер. друк.

285. **Побірченко Н. С. Педагогічна й науково-просвітницька діяльність громад у контексті суспільного руху Наддніпрянської України (друга половина XIX – початок XX століття):** Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Наталія Семенівна Побірченко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2001. – 39 с. – Бібліогр.: с. 31–35 (39 назв).
286. **Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті роки XX – початок XXI ст.):** Дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Аліна Анатоліївна Сбруєва; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2003. – 462 с. – Бібліогр.: с. 388–462. – Комп'ютер. друк.
287. **Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англomовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. XX – початок XXI ст.):** Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Аліна Анатоліївна Сбруєва; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2005. – 38 с. – Бібліогр.: с. 32–34 (35 назв).

Дисертації та автореферати дисертацій

на здобуття наукового ступеня кандидата наук

288. **Брайловская П. П. Развитие теории и практики обучения и воспитания школьников в творческом наследии французского педагога Селестена Френе (1896–1966):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Полина Петровна Брайловская; Київський ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – К., 1991. – 222 с. – Бібліогр.: с. 185–208. – Машинопис.
289. **Брайловская П. П. Развитие теории и практики обучения и воспитания школьников в творческом наследии французского педагога Селестена Френе (1896–1966):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Полина Петровна Брайловская; Киевский ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1991. – 24 с. – Библиогр.: с. 24 (4 назв.).
290. **Овчарук О. В. Теория и практика группового обучения учащихся в начальной школе Франции:** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Оксана Васильевна Овчарук; НИИ педагогики Украины. – К., 1992. – 165 с. – Библиогр.: с. 146–165. – Машинопись.
291. **Овчарук О. В. Теория и практика группового обучения учащихся в начальной школе Франции:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Оксана Васильевна Овчарук; НИИ педагогики Украины. – К., 1992. – 24 с. – Библиогр.: с. 24 (4 назв).
292. **Тютюнник Л. В. Проблемы деятельности опытных учреждений Наркомпроса Украины (1922–1937 гг.):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Людмила Владимировна Тютюнник; НИИ педагогики Украины. – К., 1992. – 201 с. – Библиогр.: с. 183–201. – Машинопись.
293. **Тютюнник Л. В. Проблемы деятельности опытных учреждений Наркомпроса Украины (1922–1937 гг.):** Автореф. дис... канд. пед. наук:

- 13.00.01 / Людмила Владимировна Тютюнник; НИИ педагогики Украины. – К., 1992. – 24 с. – Библиогр.: с. 23–24 (6 назв).
294. **Москаленко Е. А. Воспитательная направленность изучения родного языка и литературы в средней школе Франции (1960–1990):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Евгения Анатольевна Москаленко; НИИ педагогики Украины. – К., 1993. – 184 с. – Библиогр.: с. 164–184. – Машинопись.
295. **Москаленко Є. А. Виховна спрямованість вивчення рідної мови і літератури у середній школі Франції (1960–1990):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Євгенія Анатоліївна Москаленко; Наук.-дослід. ін-т педагогіки України. – К., 1993. – 18 с. – Бібліогр.: с. 18 (4 назви).
296. **Побірченко Н. С. Проблеми національного виховання у творчості І.С. Нечуя-Левицького:** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Наталія Семенівна Побірченко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1994. – 204 с. – Бібліогр.: с. 175–204. – Машинопис.
297. **Побірченко Н. С. Проблеми національного виховання у творчості Івана Нечуя-Левицького:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Наталія Семенівна Побірченко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1994. – 24 с. – Бібліогр.: с. 21–22 (10 назв).
298. **Головко Г. О. Теоретико-методологічні проблеми педагогіки у творчій спадщині Я.А. Мамонтова (1888–1940):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ганна Олександрівна Головко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1995. – 251 с. – Бібліогр.: с. 176–217. – Комп'ютер. друк.
299. **Головко Г. О. Теоретико-методологічні проблеми педагогіки у творчій спадщині Я. А. Мамонтова (1888–1940):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ганна Олександрівна Головко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1995. – 25 с. – Бібліогр.: с. 23–24 (9 назв).
300. **Сергеєва В. Ф. Проблеми дошкільного виховання в педагогічній спадщині Софії Русової:** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Валентина Федорівна Сергеєва; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1997. – 209 с. – Бібліогр.: с. 181–209. – Машинопис.
301. **Сергеєва В. Ф. Проблеми дошкільного виховання в педагогічній спадщині Софії Русової:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Валентина Федорівна Сергеєва; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1997. – 16 с. – Бібліогр.: с. 15 (5 назв).
302. **Пироженко Л. В. Теоретичні засади альтернативних навчальних книг в історії України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Лідія Володимирівна Пироженко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1998. – 186 с. – Бібліогр.: с. 169–181. – Комп'ютер. друк.
303. **Пироженко Л. В. Теоретичні засади альтернативних навчальних книг з історії України (кінець ХІХ – початок ХХ ст.):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Лідія Володимирівна Пироженко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1998. – 16 с. – Бібліогр.: с. 14 (4 назви).

304. **Палюх З. А. Методи заохочення і покарання у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи України (20-ті роки ХХ ст.):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Зінаїда Афанасіївна Палюх; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1999. – 177 с. – Бібліогр.: с. 158–177. – Комп'ютер. друк.
305. **Палюх З. А. Методи заохочення і покарання у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи України (20-ті роки ХХ ст.):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Зінаїда Афанасіївна Палюх; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1999. – 19 с.
306. **Сейко Н. А. Педагогічні та етносоціологічні засади розвитку польського шкільництва на Волині-Житомирщині у 1905 – 1938 рр.:** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Наталія Андріївна Сейко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1999. – 195 с. – Бібліогр.: с. 152–169. – Комп'ютер. друк.
307. **Сейко Н. А. Педагогічні та етносоціологічні засади розвитку польського шкільництва на Волині-Житомирщині у 1905–1938 рр.:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Наталія Андріївна Сейко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 1999. – 16 с. – Бібліогр.: с. 13–14 (14 назв).
308. **Коваленко В. О. Педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на педагогічну теорію й практику в Україні (20-ті роки ХХ ст.):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Володимир Опанасович Коваленко; АПН України. Інститут педагогіки. – К., 2000. – 188 с. – Бібліогр.: с. 160–179. – Комп'ютер. друк.
309. **Коваленко В. О. Педагогічні ідеї Дж. Дьюї та їх вплив на педагогічну теорію й практику в Україні (20-ті роки ХХ ст.):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Володимир Опанасович Коваленко; АПН України. Інститут педагогіки. – К., 2000. – 19 с. – Бібліогр.: с. 15–16 (9 назв).
310. **Уюнтэна. Актуальные проблемы реформирования общего среднего образования в КНР:** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Уюнтэна; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2000. – 168 с. – Бібліогр.: с. 153–162. – Комп'ютер. друк.
311. **Уюнтэна. Актуальні проблеми реформування загальної середньої освіти в КНР:** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Уюнтэна; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2000. – 22 с. – Бібліогр.: с. 18 (4 назви).
312. **Авраменко В. І. Розвиток навчальної термінологічної лексики у процесі розбудови української системи освіти (кінець ХІХ – початок 30-х років ХХ століття):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Валентина Іванівна Авраменко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2003. – 173 с. – Бібліогр.: с. 158–173. – Комп'ютер. друк.
313. **Авраменко В. І. Розвиток навчальної термінологічної лексики у процесі розбудови української системи освіти (кінець ХІХ – початок 1930 рр. ХХ століття):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Валентина Іванівна Авраменко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2003. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17 (5 назв).

314. **Філімонова Т. В. Дитяча гра в суспільному дошкільному вихованні України (70-ті роки ХІХ ст. – кінець 20-х років ХХ ст.):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Тетяна Віталіївна Філімонова; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2003. – 190 с. – Бібліогр.: с. 158–172. – Комп'ютер. друк.
315. **Філімонова Т. В. Дитяча гра в суспільному дошкільному вихованні України (70-ті роки ХІХ ст. – кінець 20-х років ХХ ст.):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Тетяна Віталіївна Філімонова; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2003. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (8 назв).
316. **Антонець Н. Б. Педагогічна діяльність Спиридона Черкасенка в контексті руху за національну освіту (1906 – 1940):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Наталія Борисівна Антонець; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – 221 с. – Бібліогр.: с. 171–203. – Комп'ютер. друк.
317. **Антонець Н. Б. Педагогічна діяльність Спиридона Черкасенка в контексті руху за національну освіту (1906–1940):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Наталія Борисівна Антонець; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2005. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–18 (14 назв).
318. **Мазуренко С. Г. Трудова спрямованість навчання в загальноосвітніх школах України (1920 – 1937 рр.):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Світлана Григорівна Мазуренко; Черніг. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – 223, [3] с. – Бібліогр.: с. 179–207. – Комп'ютер. друк.
319. **Мазуренко С. Г. Трудова спрямованість навчання в загальноосвітніх школах України (1920–1937 рр.):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Світлана Григорівна Мазуренко; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2004. – 19 с. – Бібліогр.: с. 16 (7 назв).
320. **Замашкіна О. Д. Проблеми розвивального навчання молодших школярів в українській педагогічній науці (60 – 90 рр. ХХ століття):** Дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ольга Дмитрівна Замашкіна; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2005. – 199 с. – Бібліогр.: с. 177–199. – Комп'ютер. друк.
321. **Замашкіна О. Д. Проблеми розвивального навчання молодших школярів в українській педагогічній науці (60–90 рр. ХХ століття):** Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ольга Дмитрівна Замашкіна; АПН України. Ін-т педагогіки. – К., 2005. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (12 назв).

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

У покажчику наведені прізвища всіх осіб, причетних до створення опублікованих праць О. В. Сухомлинської, літератури про неї та персоналії. Після кожної позиції у круглих дужках подаються ідентифікуючі знаки: співавтор (співавт.), укладач (уклад.), упорядник (упоряд.), редактор (ред.), автори рецензій (рец.), титульний рецензент (тит. рецензент), художник (худож.), персоналія (перс.) та інші. У квадратних дужках зазначено номери позицій розділу „Література про О. В. Сухомлинську”. Без позначок наведені позиції, під якими виступають автори творів.

- Авраменко В. І. 312, 313
Алексюк А. 136
Алчевська Х. Д. 136 (перс.)
Ананьїн С. А. 62 (перс.)
Антонець М. 136
Антонець Н. Б. 316, 317
Аристотель 137 (перс.)
Артемов Ю. 269

Багалій Д. І. 136 (перс.)
Баден-Пауелл Р. 136 (перс.)
Баєва Т. Ф. [16] (упоряд.)
Баллион Р. 5
Барбіна Є. С. 201 (ред.)
Бахтін М. М. 136 (перс.)
Бережина А. 29 (ред.)
Березівська Л. Д. [10], [11]; 173, 197 (упоряд.)
Бех І. Д. [28] (перс.); 120, 133, 151, 177, 201, 203, 229, 261 (ред.)
Биков В. 269

Богун Н. Г. 205 (ред.)
Бондар Л. [12]
Боришевський М. Й. 123, 141
Брайловська (Брайловская) П. П. 288, 289
Бубер М. М. 136 (перс.)
Бубу М. 8 (перс.)
Букшина Т. Ф. 205, 264 (ред.); 256 (відп. за вип.)
Булавко В. [17]
Бюїссон Ф. 136 (перс.)

Валлон А. 6, 136 (перс.)
Вашуленко М. С. 169 (ред.)
Вентцель К. М. 136 (перс.)
Вербова В. В. 205, 256 (упоряд.)
Виговська О. 183
Вітторіно да Ф. 136 (перс.)
Воскобойнікова-Гузєва О. В. 256 (тит. рецензент)

Гажаман Н. О. 149 (ред.)

- Гайдар (Голиков) А. П. 136 (перс.)
- Гед Ж. 4 (перс.)
- Гельвецій К. А. 136 (перс.)
- Гернле Е. 136 (перс.)
- Гількес П. [13] (фото)
- Голобородько Я. Ю. 186 (рец.)
- Головко Г. О. 298, 299
- Головлева Г. 67
- Гончаренко С. [3]
- Горбенко Н. А. 205, 256 (упоряд.)
- Готалов-Готліб А. Г. 62, 232 (перс.)
- Гупан Н. М. 282, 283
- Гурський В. А. 173 (упоряд.)
- Делану П. 8 (перс.)
- Дічек Н. П. [30]; 197 (упоряд.)
- Дмитренко П. В. 48 (ред.)
- Драгоманов М. П. 136 (перс.)
- Дурдуківський В. Ф. 136, 213, 222, 236 (перс.)
- Дьюї Дж. 140, 308, 309 (перс.)
- Євсюкова Л. 265
- Євтух М. Б. 169; 205 (тит. рецензент)
- Єфремов С. О. 136 (перс.)
- Жданова Р. С. 205, 256 (ред.)
- Жовта І. [13]
- Жорес Ж. 4 (перс.)
- Задорожний М. 166
- Заліток Л. [18], [19]
- Залкінд А. Б. 136 (перс.)
- Залужний О. С. 79, 80, 136, 238 (перс.)
- Замашкіна О. Д. 320, 321
- Зеленкевич Я. Ф. *див. Чепіга Я. Ф.*
- Зеньковський В. В. 185, 239 (перс.)
- Зільберштейн А. І. 136 (перс.)
- Зінковська Л. 141
- Зотова В. А. 256 (відп. за вип.)
- Зоц В. М. 160
- Зязюн І. А. 73 (ред.)
- Ігнатенко П. І. 21
- Іщук С. В. 205 (упоряд.)
- Калениченко Н. П. 23, 24 (упоряд.)
- Калініченко Н. А. 107
- Калмикова Л. О. [16] (упоряд.)
- Кобзар Б. С. 120, 133, 151 (ред.)
- Коваленко В. О. 308, 309
- Ковальчук Ю. М. 173 (ред.)
- Коменський Я. А. 46, 48, 264 (перс.)
- Кононенко В. І. 128 (ред.)

Коньо Ж. 2, 7, 54 (перс.)
Корінь Т. [6]
Корчак Я. 205 (перс.)
Костюк Т. 235
Кремень В. Г. [29] (перс.); 176 (ред.)
Крисальна Л. 265
Крупська (Крупская) Н. К. 10 (перс.)
Кузнецов Ю. 271
Кузь В. Г. 126, 172 (ред.)

Лактіонова Г. М. 165, 170
Ланге М. М. 244 (перс.)
Ланжевен П. 6 (перс.)
Лафарг П. 4 (перс.)
Лубенець Т. Г. 136 (перс.)
Луначарський А. В. 41 (перс.)
Лутовинова В. І. 256 (упоряд.)
Ляшенко О. І. 169; 176 (ред.)

Мадзігон В. М. 73 (ред.); 154; 169 (відп. за вип.)
Мазуренко С. Г. 318, 319
Майборода З. [14]
Макаренко А. С. 14, 27 (перс.)
Максименко С. Д. [28] (перс.)
Мамонтов Я. А. 62, 245, 298, 299 (перс.)

Манжос Б. С. 246 (перс.)
Марченко Л. [24], 193
Мащенко Е. 81
Міщенко Н. 84
Момот Л. 104
Москаленко Є. А. (Е. А.) 294, 295
Мостова Т. 192, 194, 206, 221
Музиченко О. Ф. (Музыченко А. Ф.) 23, 62, 83, 247, 267 (перс.); 272, 275

Науменко Т. 190
Нечуй-Левицький І. 296, 297 (перс.)
Ніколаєнко С. 193
Ніколюк Л. І. [8] (упоряд.); 149 (ред.)

Овчарук О. В. 290, 291
Огнев'юк В. 193
Оржеховська В. М. 177, 203 (ред.)
Островська О. 264 (упоряд.)

Павліченко О. М. 102 (упоряд.)
Палацина Н. А. 205 (відп. за вип.); 256 (упоряд.); 264 (ред.)
Палюх З. А. 304, 305
Перебийніс Г. М. 107
Перевальська М. В. 44 (худож.)
Петрова А. 108

- Пироженко Л. В. 170, 302, 303
- Плав'юк М. 156 (перс.)
- Побірченко Н. С. 284, 285, 296, 297
- Подолян І. [24]
- Пометун О. І. (Е.И.) 278, 279
- Пустовіт Г. П. 161, 210; 176 (ред.)
- Пуховська Л. П. 280, 281
- Рагозін М. 145 (перс.); 148 (упоряд.)
- Рогова П. І. [8], 149 (відп. за вип.); 205, 256 (ред.); 269
- Русова С. 87, 88, 300, 301 (перс.)
- Руссо Ж.-Ж. 146 (перс.)
- Рябоконь Л. 215
- Савченко О. Я. [30], 154; 169 (відп. за вип.)
- Саква О. (А.) 189
- Самчук Л. І. 256 (упоряд.)
- Сбруєва А. А. 228, 286, 287
- Сейко Н. А. 306, 307
- Сергєєва В. Ф. 300, 303
- Синяк Д. 188
- Сиротенко А. Й. 229, 261 (ред.)
- Сковорода Г. С. 73 (перс.)
- Скульський Р. П. 128 (ред.)
- Смаль Г. І. 1
- Снідерс Ж. 7 (перс.)
- Соколянський І. П. 89, 254 (перс.)
- Соломка В. [19]
- Стогній І. П. 48 (ред.)
- Сухомлинская А. И. *див. Сухомлинська Г.І.*
- Сухомлинский В.А. *див. Сухомлинський В.О.*
- Сухомлинська Г.І. (*Сухомлинская А.И.*) 1, 20, 149 (упоряд.); 29 (ред.); 21; 206 (перс.)
- Сухомлинський В.О. (*Сухомлинский В. А.*) [6], [7], [14], [18], [20], [21], [25], [49], [26], 1, 16, 20–22, 24, 31, 34, 36, 37, 43, 49, 51, 53, 55–57, 59–61, 67, 68, 70, 91, 77, 104, 105, 107–111, 124, 126, 127, 129, 142, 147, 149, 168, 180, 183, 187, 188, 192–195, 206, 207, 209, 218, 220, 221, 231, 241, 255 (перс.); 14, 25–29, 32, 38, 44, 49, 64, 65, 198
- Сухомлинський С. В. [22] (фото); 21
- Тараненко І. Г. 141
- Ткаченко І. Г. 220 (перс.)
- Ткаченко Л. [20], [25], [32], 193, 211
- Тютюнник Л. В. 292, 293
- Углова О. [21]
- Уюнтена (Уюнтэна) 310, 311
- Філімонова Т. В. 157, 314, 315
- Франгос Х. 136 (перс.)

Френе С.(Freinet С.) 8, 47, 63, 71, 91,
136, 288, 289 (перс.)

Хайруліна В. 265

Чепіга (Зеленкевич) Я. Ф. 92, 99,
136 (перс.)

Чередниченко Д. 198 (ред.)

Черкасенко С. 316, 317 (перс.)

Чорна К. І. 123

Шулікін Д. [27]

Яковенко П. [23]

Ярмаченко М. Д. [5], [9]; 136 (ред.)

Freinet С. *див. Френе С.*

Michalczak К. 63 (ред.)

Nariórkowska Z. 63 (ред.)

Smolińska Н. 63 (ред.)

Suchomlinsky V. *див.*
Сухомлинський В. О.

Алфавітний покажчик назв праць О.В. Сухомлинської

Академія педагогічних наук святкує свій перший ювілей. Що вдалося за десять років? 154

Актуальные проблемы марксистской теории воспитания в современной Франции 3

Алчевська Христина Данилівна 136

Альтруїзм 136

Антипедагогіка 136

Антична педагогіка 136

Антропологія 136

Антропологія педагогічна 136

Аристотель 137

Архівні документи 136

Асоційовані школи ЮНЕСКО 136

Багалій Дмитро Іванович 136

Баден-Пауелл Роберт 136

Батьківська школа 206

Бахтін Михайло Михайлович 136

Біогенетичний закон у педагогіці й психології 136

Біографія В. О. Сухомлинського у світлі наукового аналізу 49

Бубер Мартін Мардохай 136

Бюїссон Фердінанд 136

В родинному колі 21

Валлон Анрі 136

„Вальдорфська педагогіка” 136

Вентцель Костянтин Миколайович 136

Викриття діячами Інтернаціоналу робітників освіти імперіалістичної спрямованості предметів гуманітарного циклу буржуазної школи (1920–1939 рр.) 15

Випереджаючи час ... 180, 207

Витоки й засади української школи рефлексології та педології (20-ті роки) 66

Виховання 136

Виховання дітей та молоді в контексті розвитку громадянського суспільства 181

Виховання дітей у дусі миру: на прикладі міжнар. учит. руху 30

Виховання самоцінності особи: [Наук. біографія В. О. Сухомлинського] 231

Виховання як соціальний процес: особливості сучасних трансформаційних змін 182, 208

Виховна система 136

Виховувати любов'ю 209

Відділення теорії та історії педагогіки 95, 122, 210, 95

„Вільна українська школа” 136

Віннетка-план 136

Вітторіно да Фельтре 136

Врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей 136

Вступ [до частини 3 „Громадянське виховання: спадщина і сучасність”] 138

Вступна стаття [до публікації Олександра Музиченка „Виховуючий вплив навчання”] 267

Вчительські організації 136

Гайдар (Голиков) Аркадій Петрович 136

Гельвецій Клод Адріан 136

Гернле Едвін 136

Готалов-Готліб Артемій Григорович (1866–1960) 232

Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський 183

Громадянин – Держава – Громадянське виховання 148

Громадянське виховання: спадщина і сучасність 233, 234

Громадянськість як феномен виховання 114

Давайте вспомним Сухомлинского 67

Деякі питання етимології педагогічного знання 139

„Дивлячись на нашу молодь, переймаюся оптимізмом” 235

Диспут по-советски 68

Дитина в центрі уваги педагогічної науки 155

До витоків профільного навчання в Україні 211

До питання про розвиток змісту загальної середньої освіти 184, 212

Драгоманов Михайло Петрович 136

Дурдуківський Володимир Федорович (1874–1938) 136, 236

Володимир Федорович Дурдуківський 213

Духовно-моральне виховання дітей та молоді в координатах педагогічної науки і практики 237, 268

Духовно-моральне виховання дітей та молоді: загальні тенденції й індивідуальний пошук 266

Джон Дьюї 140

Експериментальна педагогіка 136

Елементи порівняльно-педагогічного підходу до вивчення зарубіжного досвіду в 20-х рр. в Україні 40

Етичні цінності у навчально-виховному процесі сучасної сільської школи 214

Етнопедагогіка як засіб полікультурного виховання 156

Етнопедагогіка – засіб полікультурного виховання, або як інтегрувати національну концепцію розвитку школи в загальноєвропейський контекст 74

Етнопедагогіка – засіб полікультурного виховання 69

Єфремов Сергій Олександрович 136

З історії Інтернаціоналу працівників освіти (1920–1939 рр.) 11

З історії марксистської педагогічної думки у Франції 2

З історії розвитку марксистської педагогічної думки у Франції (1920–1939 рр.) 6

„З кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше” 104

З чого все починалось? 157

Залкінд Арон Борисович 136

Олександр Залужний (1886–1941) 79

Олександр Залужний: віхи життя і педагогічної творчості 80

Залужний Олександр Самійлович (1886–1941) 136, 238

Зарубіжний педагогічний досвід в Україні в 20-ті роки 45

Зеньковський Василь Васильович (1881–1962) 239

Василь Васильович Зеньковський – київський представник російського зарубіжжя 185

Зільберштейн Андрій Ілліч 136

Знову „єдино вірне вчення” 240

Идеи и свершения Василя Александровича Сухомлинского (1918–1970) 22

- Ідеї свободи в вихованні 50
- Из педагогического наследия В. А. Сухомлинского 51
- Ідеї** громадянськості й школа в Україні 115
- Ідеї свободи у поглядах В. О. Сухомлинського 241
- Ідея свободи 52
- Ідея свободи у вихованні в європейській педагогіці й спадщині В. О. Сухомлинського 53
- Інформаційний довідник 169
- Історико-педагогічне дослідження та його „околиці” 242
- Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем 179
- Історія і теорія педагогічної науки 243
- Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет: актуальні проблеми 158, 186
- Казки** й оповідання – то вершина науково-педагогічної творчості батька 187
- Кого считать „элитой”? 81
- Ян Амос Коменський і розвиток національної школи в Україні 46
- Комплексне навчання в школах України 82
- Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні 116
- Концептуальні засади формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей 159
- Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності 123, 141
- Концепція інформатизації мережі бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів України 269
- Коньо Жорж (1901–1978) 54
- Краса й мудрість Сухомлинських 142
- Критика буржуазних концепцій освіти і виховання на сторінках журналу „Комуністична освіта” („Шлях освіти”) (1922–1941) 9
- Н. К. Крупская и международное учительское движение 10
- Ланге** Микола Миколайович (1858–1921) 244
- Листи дружині Василь Сухомлинський надсилав у двох екземплярах – українською та російською 188
- Лубенець Тимофій Григорович 136

А. В. Луначарський і міжнародний учительський рух 41

„Лучше всего у нас получается муштра” 189

Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.) 197

Мамонтов Яків Андрійович (1888–1940) 245

Манжос Борис Семенович (1891–1938?) 246

Марксистсько-ленінські принципи критики буржуазної педагогіки в працях радянських дослідників 20–30-х років (на прикладі Франції) 12

Материнська любов як основа виховання почуття відповідальності 55

Международное общество последователей В. А. Сухомлинского 56

Международное прогрессивное профессиональное движение учителей в борьбе за демократическую педагогику (1917–1990) 39

Международный комитет пропаганды и прогрессивное учительское движение 13

Мені цікаво розмірковувати над тим, що викликає проблеми 160

Мир сказок Василя Александровича Сухомлинского 57

Міжнародні зв'язки педагогів України у 20-х – на початку 30-х рр 42

Місце і роль Сухомлинського у трансформації освіти в Україні 105

Олександр Музиченко (1875–1940) 83

Музиченко Олександр Федорович (1875–1940) 247

Александр Фёдорович Музыченко (1875–1940) 23

Навчання і здоров'я дитини 124

Навчання має надихати, а не пригнічувати 271

Народження громадянина: Ольга Сухомлинська: Діти не можуть бути у вакуумі до 18 років 215

Наукові здобутки відділень АПН України за 1998–2002 рр. 161

Національна система виховання 125

Неминуці цінності у вихованні дітей і молоді 96

Непочута промова про цінності 143

Ногами людина повинна вrostати у землю своєї батьківщини, але очі її хай оглядають весь світ 58

Орієнтуємось на європейські тенденції 216

Основне в дошкільному віці – пробудження 190

- От составителя: [Вступ. ст. в кн. В. А. Сухомлинского «Как воспитать настоящего человека»] 31
- От составителя [Вступ. ст. в кн. В. А. Сухомлинского «Хрестоматия по этике»] 34
- Педагоги** України ХХ століття 248
- Педагогіка Просвітництва ХІХ століття 249
- Педагогічний словник 136
- Педагогічні товариства послідовників В. Сухомлинського 59
- Переднє слово [у кн. «Українська педагогіка в персоналіях»] 250
- Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру 162–164
- Персоналія в історико-педагогічному дискурсі 144
- Питання виховання дітей пролетаріату на Лейпцігській міжнародній педагогічній конференції (10–12 квіт. 1928 р.) 35
- Підходи до особистісно зорієнтованого виховання дітей раннього віку в Україні 126
- Почему завтра не приходит сегодня 127
- Права дитини в контексті історичних і сьогоденних реалій 165, 191
- Права дитини: від витоків до сьогодення 170
- Презентація нових педагогічних видань відбудеться 84
- [Про діяльність спеціалізованих учених рад у 2002–2003 рр.] 217
- Про наукову діяльність АПН України: історія і теорія педагогічної науки 251
- Про стан теорії і практики виховання в освітньому просторі України 106
- Проблема „природа – виховання” в педагогічній теорії та шкільній практиці України 20–30-х рр. 97
- Проблеми виховання дітей 85
- Проблеми розвитку особистості в історичному контексті психології та педагогіки 252
- Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні 75, 98
- Микола Рагозін** 145
- Рефлексії про генезу духовності в контексті виховання на шляху до синтезу парадигм 253
- [Рецензия] 5
- Розвиток педагогічної науки 86
- Софія Русова в контексті розвитку педагогічної думки 87, 88

Жан-Жак Руссо...146

Рядки з листа 107

Свіжий вітер казки 36, 37

Слово до читача 218

Слово про педагога 99

Іван Соколянський (1889–1960) 89

Соколянський Іван Панасович (1889–1960) 254

Сотрудничество французских деятелей просвещения с журналом „Шлях освіти” 8

Співвідношення наукової та народної педагогіки у вихованні дітей та молоді 128

Становлення марксистської педагогічної думки у Франції 4

Стратегічні напрямки розвитку педагогічної науки, фізичної культури та спорту в Україні 219

Ступени взрослення 16

Ольга Сухомлинская: Отец находил счастье в гармонии с природой и людьми 108

Ольга Сухомлинська: кожна освічена людина має знати ази педагогіки 270

Василий Александрович Сухомлинский (1918–1970) 24

Сухомлинский В.А.: Библиография 20

В.А. Сухомлинский в Оберхаузене 43

Сухомлинский должен вернуться 129

Сухомлинский принадлежит всему миру 60

Василь Сухомлинський 147

Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970) 255

В.О. Сухомлинський. Бібліографія творів 1

В.О. Сухомлинський. Біобібліографія 149

Василь Сухомлинський і Іван Ткаченко – провідники нинішніх перетворень у педагогічній теорії і практиці 220

В.О. Сухомлинський об'єднує вчителів 61

В.О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю 70

Василь Сухомлинський у зарубіжжі 109

Василь Сухомлинський: „...У шкільній коморі” звалище гнилих жолудів 192

Василь Сухомлинський: школа – це духовна колиска народу 192

Сучасні цінності у вихованні: проблеми, перспективи 90

- Теоретичні** проблеми виховання і діяльність позашкільних закладів 76
- „...Традиції демократії в нашому суспільстві треба ще багато років плекати, аби вони стали нормою життя” 166
- Трансформація освіти в Україні і доробок Василя Сухомлинського 110
- Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського 111
- У Сухомлинського** було надзавдання – служити Дитині 194
- Українські вчені про зарубіжний педагогічний рух (1920–1929) 62
- Уроки наступальності: Навч. заклади: кроки реформи 17
- Учитель в современном мире и его роль в демократизации образования 33
- Учительское движение – против фашистской школьной доктрины 18
- Філософія** для дітей як педагогічна проблема 195
- Філософія для дітей в етичній спадщині В. О. Сухомлинського 77
- Формирование личности в демократическом обществе как объект педагогического исследования 167
- Формування духовності особистості на основі християнських моральних цінностей 196
- Франгос Христос 136
- Французькі прогресивні педагоги про проблеми виховання 7
- Френе Селестен 136
- С. Френе. і В. Сухомлинський: спільне й відмінне у вихованні 91
- Селестен Френе у журналі „Шлях освіти” 47
- Цінності** у вихованні дітей та молоді 100
- Яків Чепіга** (1875–1938) 92
- Чепіга (Зеленкевич) Яків Феофанович 136
- Школа** має усміхатися дитині. Постійно 221
- Школа – моє життя: [Про Володимира Федоровича Дурдуківського (1874–1937) – укр. педагога, літературознавця, дир. шк., громад. діяча] 222
- Школа сучасної Франції: проблеми й перспективи 19

Що таке духовність сьогодні? 130

Celestyn Freinet i Ukraina 63

Philosophizing with Children In Soviet Ukraine: The Heritage of Vasyl Suchomlinsky
168

Report by Prof Olga Suchomlinskaja 117

The organization of the teaching – educational process in the context of formation of
outlines of citizenship for the Learning youth 131

Związki Celestyna Freineta z Ukrainą 71

Алфавітний покажчик праць О. В. Сухомлинської про Василя Олександровича Сухомлинського

- Батьківська школа 206
- Біографія В. О. Сухомлинського у світлі наукового аналізу 49
- В родинному колі 21
- Випереджаючи час... 180, 207
- Виховання самоцінності особи 231
- Виховувати любов'ю 209
- Громадсько-державна система управління і Василь Сухомлинський 183
- Давайте вспомним Сухомлинского 67
- Диспут по-советски 68
- „З кожним роком осягаю, поважаю і люблю свого батька все більше” 104
- Идеи и свершения Василия Александровича Сухомлинского (1918–1970) 22
- Из педагогического наследия В. А. Сухомлинского 51
- Ідеї свободи у поглядах В. О. Сухомлинського 241
- Ідея свободи у вихованні в європейській педагогіці й спадщині В. О. Сухомлинського 53
- Казки й оповідання – то вершина науково-педагогічної творчості батька 187
- Краса й мудрість Сухомлинських 142
- Листи дружині Василь Сухомлинський надсилав у двох екземплярах – українською та російською...188
- Материнська любов як основа виховання почуття відповідальності 55
- Международное общество последователей В. А. Сухомлинского 56
- Мир сказок Василия Александровича Сухомлинского 57
- Місце і роль Сухомлинського у трансформації освіти в Україні 105
- Навчання і здоров'я дитини 124
- От составителя: [Предисловие к кн. В. А.Сухомлинского „Хрестоматия по этике”] 34
- Педагогічні товариства послідовників В. Сухомлинського 59
- Підходи до особистісно зорієнтованого виховання дітей раннього віку в Україні (у контексті педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського) 126
- Почему завтра не приходит сегодня 127

Рядки з листа	107
Свіжий вітер казки [В. О. Сухомлинського]	36, 37
Слово до читача: [Передмова до кн. „Виховувати любов’ю”]	218
Ступени взросления: [Вступ. ст. к кн. В. А. Сухомлинского „Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну”]	16
Ольга Сухомлинская: Отец находил счастье в гармонии с природой и людьми	108
Василий Александрович Сухомлинский (1918–1970)	24
В. А. Сухомлинский. Биобиблиография	20
В. А. Сухомлинский в Оберхаузене	43
Сухомлинский должен вернуться	129
Сухомлинский принадлежит всему миру	60
Василь Сухомлинський	147
В. О. Сухомлинський. Бібліографія творів	1
В. О. Сухомлинський. Біобібліографія	149
Василь Сухомлинський і Іван Ткаченко – провідники нинішніх перетворень у педагогічній теорії і практиці	220
В. О. Сухомлинський об’єднує вчителів	61
В. О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю	70
Василь Сухомлинський у зарубіжжі	109
Василь Сухомлинський: „...У шкільній коморі” звалище гнилих жолудів”	192
Василь Сухомлинський: школа – це духовна колиска народу	193
Сухомлинський Василь Олександрович (1918–1970)	255
Трансформація освіти в Україні і доробок Василя Сухомлинського	110
Трансформація освіти в Україні та педагогічний доробок Василя Сухомлинського	111
У Сухомлинського було надзавдання – служити Дитині	194
Философия для детей как педагогическая проблема	195
Філософія для дітей в етичній спадщині В. О. Сухомлинського	77
С. Френе і В. Сухомлинський: спільне й відмінне у вихованні	91
Школа має усміхатися дитині. Постійно	221
Philosophizing with Children In Soviet Ukraine: The Heritage of Vasyl Suchomlinsky	168

**Алфавітний покажчик творів Василя Олександровича Сухомлинського,
опублікованих та упорядкованих О. В. Сухомлинською**

Вічна тополя	198
Із записника В. О. Сухомлинського	64
Із скарбниці видатного педагога	14
К вопросу об организации школ-интернатов	25
Казки Школи під Голубим Небом	44
Как воспитать настоящего человека	32
Моя педагогічна система	26
Неисчерпаемо богатство педагогических идей А. С. Макаренко	27
Хрестоматія по етике	38
Художні мініатюри	28
Чотири аркуші золотого паперу	29
„Что такое добро и зло”	65

Тематичний покажчик

Академія педагогічних наук України 95, 122, 154, 157, 161, 210, 216, 217, 219, 243, 251

Виховання

- *загальні питання* 50, 52, 58, 69, 74, 75, 76, 81, 85, 90, 96, 100, 102, 106, 120, 125, 151, 155, 156, 177, 182, 189, 201, 203, 208, 214, 229, 235, 261, 267
- *громадянське виховання* 114, 115, 123, 138, 141, 148, 181, 215, 233, 234
- *виховання духовності в сучасному вимірі* 130, 133, 142, 159, 196, 237, 240, 253, 266, 268, 274
- *виховання у спадщині В.О. Сухомлинського* див. Дослідження і популяризація спадщини В.О. Сухомлинського

Формування особистості 165, 166, 167, 170, 190, 191, 252

Дослідження і популяризація спадщини В.О. Сухомлинського 1, 14, 20, 21, 22, 43, 44, 49, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 64, 65, 67, 68, 70, 77, 91, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 124, 126, 127, 129, 142, 149, 180, 183, 187, 188, 192, 193, 194, 195, 198, 206, 207, 209, 218, 220, 221, 231, 241, 255

Методологія історії педагогіки 158, 162, 163, 164, 179, 186, 242, 243

Історія педагогіки 20-30-х років ХХ століття 11, 15, 18, 173, 249

- *історія розвитку української освіти і педагогічної науки* 9, 66, 82, 93, 97, 116, 162, 163, 164, 172, 176, 197, 200, 211, 262, 292, 293
- *історія зарубіжної педагогіки* 2, 3, 4, 6, 7, 13, 19, 280, 281, 290, 291
- *персоналії в історії педагогіки* 23, 41, 46, 47, 48, 54, 73, 79, 80, 83, 87, 88, 89, 92, 99, 136, 137, 140, 144, 145, 146, 147, 185, 205, 213, 222, 232, 236, 238, 239, 244, 245, 246, 247, 248, 250, 254, 255, 262, 264, 272, 275, 308, 309
- *взаємозв'язок української і зарубіжної педагогіки* 8, 10, 12, 39, 40, 42, 45, 62, 63, 71

Предметний покажчик

- Академія педагогічних наук України 95, 122, 154, 157, 161, 210, 217, 219, 243, 251
- Альтруїзм 136
- Антипедагогіка 136
- Антична педагогіка 136
- Антропологія 136
- Архівні документи 136
- Асоційовані школи ЮНЕСКО 136
- Біогенетичний закон у педагогіці й психології 136
- Бібліотеки 256, 259, 269
- Британська педагогіка
- персоналії
 - *Баден-Пауелл Р.* 136
- „Вальдорфська педагогіка” 136
- Виховання 30, 35, 74, 75, 76, 85, 90, 96, 106, 126, 128, 136, 181, 182, 201, 203, 208, 209, 230, 231, 235, 237, 253, 270
- Вільна українська школа 136
- Вільне виховання 50, 52, 53, 241
- Віннетка – план 136
- Врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей 136
- Вчительські організації 136
- Грецька педагогіка
- персоналії
 - *Франгос Х.* 136
- Громадянське виховання 114, 115, 123, 138, 141, 148, 181, 270
- Гуманізація освіти 151
- Давньогрецька педагогіка
- персоналії
 - *Аристотель* 136
- Демократизація освіти 166
- Держава 148
- Державність 123, 140
- Дитина 155, 194, 215, 229, 261, 266
- Дослідження в педагогіці 242
- Дошкільне виховання 190

Духовне виховання 130, 253, 274
Духовно-моральне 237, 266
Експериментальна педагогіка 136
Етика 240
Етнопедагогіка 69, 74, 156
Етичне виховання 77, 214
Європейська педагогіка 216
Зарубіжний педагогічний досвід 45
Здоров'я дитини 124
Зміст освіти 184
Ідеї свободи див. Вільне виховання
Інтернаціонал 11, 15
Історико-педагогічний процес 97, 144, 179
Історія педагогічної науки 12, 62, 86, 97, 116, 158, 169, 186, 224, 243
Італійська педагогіка
– персоналії
– *Вітторіно да Фельтре* 136
Класно-урочна система 270
Комплексне навчання 82
Міжнародні зв'язки 42
Міжнародний рух вчителів 39, 62
Міжнародне товариство послідовників В. О. Сухомлинського 56, 59
Молодь 120, 229, 235, 261, 266
Моральне виховання 130
Навчальні заклади 17, 259, 266
Навчання 81, 124, 189, 271, 272, 274
Народна освіта 48, 201
Народна педагогіка 128
Національна школа України 46
Національне виховання 58, 125
Німецька педагогіка
– персоналії
– *Бубер М.М.* 136
– *Гернле Е.* 136
Нові технології навчання 226
Особистісно зорієнтоване навчання 25
Особистість 158, 167, 196, 231, 252, 274

Павлівська школа 200
Парадигма 253
Педагоги України 248, 249, 250
Педагогічне дослідження 167
Педагогічна наука 139, 155, 160, 219, 220, 237, 268
Педагогічний рух 62
Педологія 66
Періодизація педагогічної науки 162–164
Позашкільні заклади 76
Порівняльна педагогіка 40
Права дитини 165, 170, 191
Профільне навчання 211
Рефлексологія 66, 253
Реформування освіти 228, 270
„Рідна школа” (журнал) 167
Російська педагогіка
– персоналії
– *Бахтін М.М.* 136
– *Вентцель К.М.* 136
– *Гайдар (Голиков) А.П.* 136
– *Залкінд А.Б.* 136
– *Крупська Н.К.* 10
– *Луначарський А.В.* 41
Самоцінність особи 231
Система управління 183
Спорт 219
Теорія виховання 203, 223
Трансформація освіти 105, 110, 111, 182
Українська педагогіка 63, 66, 74, 75, 81, 82, 136, 197, 200, 270
– персоналії 144
– *Алчевська Х.Д.* 136
– *Ананьїн С.А.* 62
– *Багалій Д.І.* 136
– *Готалов-Готліб А.Г.* 62, 232
– *Драгоманов М.П.* 136
– *Дурдуківський В.Ф.* 136, 213, 222, 236
– *Ланге М.М.* 244

- Залужний О. 79, 80, 136, 238
- Зіньківський В.В. 185, 239
- Зільберштейн А.І. 136
- Ланге М.М. 244
- Лубенець Т. Г. 136
- Макаренко А.С. 14
- Манжос Б.С. 246
- Мамонтов Я.А. 62, 245
- Музиченко А.Ф. 23, 62, 83, 247, 272, 275
- Рагозин М. 145
- Русова С. 87, 88
- Скворода Г.С. 73
- Соколянський І. 89, 254
- Сухомлинський В.О. 1, 14, 16, 20–22, 24–29, 31, 34–38, 43, 44, 46, 49, 51, 53, 55–57, 59, 60, 61, 64, 65, 67, 68, 70, 77, 91, 104, 105, 107–111, 124, 126, 127, 142, 147, 149, 168, 180, 183, 187, 188, 192–195, 198, 206, 207, 209, 218, 220, 221, 231, 241, 255
- Ткаченко І. 220
- Чепіга А.Ф. (Зеленкевич) 92, 99, 136

Учитель 32, 38, 216, 226, 270

Учительський рух 13, 18, 30, 41

Фізична культура 219

Філософія освіти 77, 127, 168, 195

Французька педагогіка 2–8, 19, 136, 290, 291

– персоналії

- Бубу М. 8
- Бюїссон Ф. 136
- Валлон А. 6, 136
- Гед Ж. 4
- Гельвецій К.А. 136
- Делану П. 8
- Дьюї Д. 139, 308, 309
- Жорес Ж. 4
- Коньо Ж. 7, 54
- Ланжевен П. 6
- Лафарг П. 4
- Руссо Ж.-Ж. 146
- Снідерс Ж. 7

– *Френе С.* 8, 47, 63, 71, 91, 136

Християнські цінності 159, 196

Цінності виховання 90, 96, 100, 102, 143, 159, 196, 214

Чеська педагогіка

– персоналії

– *Коменський Я.А.* 46, 48, 264

„Шлях освіти” (журнал) 9, 47, 84, 103, 113

Школа 193, 221, 222, 270

– загальна середня 184, 212

– початкова 226

– сільська 214, 227

**Алфавітний покажчик назв міжнародних і всеукраїнських конференцій,
педагогічних читань, семінарів, круглих столів, у яких брала участь О.В.
Сухомлинська**

У квадратних дужках зазначено номери позицій розділу „Література про О. В. Сухомлинську”.

Василь Сухомлинський і сучасність: Батьківська педагогіка: ІХ Всеукраїнські педагогічні читання (Тернопіль, 2002 р.).....[12]

„Василь Сухомлинський і сучасність”: ХІІ Всеукр. пед. читання (Полтава, 2005 р.)231

Василь Сухомлинський і сучасність: Міжнар. наук.-практ. конф. та 5-і Всеукр. пед. читання, присвяч. 80-річчю від дня нар. В.О. Сухомлинського (Київ-Кіровоград, 1998 р.)[6]

Василь Сухомлинський і сучасність: особистість учителя: Х Всеукр. пед. читання (Кіровоград, 2003 р.)193

Використання педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського в навчально-виховному процесі школи і вузу: Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю від дня нар. В.О. Сухомлинського (Рівне, 1993 р.)59

Воспитание чувства ответственности: Первая сессия Междунар. Общества последователей В.А. Сухомлинского (Марбург, окт. 1991г.).....56

Всеукраїнська науково-методична конференція, присвячена 85-річчю від дня народження І. Г. Ткаченка (2004 р.)220

Всеукраїнська науково-практична конференція (Умань, 23-24 жовт. 2002р.)[10]

Духовність особистості і сучасні стратегії виховання: Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 5-7 лют. 2006 р.).....268, 274

Європейська педагогіка і Василь Сухомлинський як сучасний педагог – гуманіст: Міжнар. наук.-практ. конф. присвяч. 75-річчю від дня нар. В.О. Сухомлинського (Київ, 1993 р.)53

„Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX-XX ст.): Презентація видання (Київ, 2003 р.).....[17], [19]

Національна програма виховання дітей і молоді в Україні: стан та перспективи: Всеукр. наук.-практ. конф. (Херсон, 15-17 трав. 2003 р.).....201

Освітнянські бібліотеки України. Історичні тенденції. Сучасний стан та перспективи розвитку: Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 27-27 жовт., 2005 р.)[27]

Педагогіка В. Сухомлинського на зламі епох: Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 1998 р.).....105

Педагогічна спадщина А.Я. Коменського і перспективи розвитку народної освіти: Міжвуз. наук.-теор. конф. (Переяслав-Хмельницький, 16-18 квіт. 1992 р.)46, 48

Підготовка вчителя до впровадження нових технологій навчання у малокомплектній початковій школі: Всеукр. наук.-практ. конф. (Умань, 15-16 жовт. 2004 р.).....226

Презентація Фонду Василя Сухомлинського в ДНПБ України (Київ, 2003 р.).....[18], [20], [21]

Профільне навчання: історія, теорія, практика: Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 2004 р.)211

Республіканська науково-практична конференція, присвячена 80-річчю від дня народження А.С. Макаренка (Кременчук, 12-13 берез. 1986 р.)14

Г.С. Сковорода – видатний український філософ і просвітител: Наук.-практ. конф. (Переяслав-Хмельницький, 29-30 листоп. 1994 р.).....73

В.О. Сухомлинський і сучасні проблеми особистісно зорієнтованого виховання: Всеукр. наук.-практ конф.(Умань, 26 трав. 2000 р.)126

„В.О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю: проблеми свободи і відповідальності у вихованні особистості”: XII Всеукр. пед. читання (Полтава, 29-30 вересня 2005 р.).....[25], [26]

Сучасні тенденції розвитку педагогічної теорії і практики в зарубіжних країнах:
Республік. наук. семінар (Київ, 1991 р.).....40

„Українська педагогіка в персоналіях”: Презентація видання (Київ, 2006р.)....[32]

Учредительная конференция, посвященная созданию «Международного общества последователей В.А. Сухомлинского» (1991 р.)43

ЗМІСТ

Від упорядників	1
<i>Савченко О., Дічек Н. Зірка неповторної індивідуальності...</i>	4
ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ Й ДІЯЛЬНОСТІ О. В. СУХОМЛИНСЬКОЇ.....	8
ЛІТЕРАТУРА ПРО О. В. СУХОМЛИНСЬКУ	9
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ О. В. СУХОМЛИНСЬКОЇ	13
НАУКОВА ШКОЛА О.В. СУХОМЛИНСЬКОЇ	34
Дисертації та автореферати дисертацій	
на здобуття наукового ступеня доктора наук.....	34
Дисертації та автореферати дисертацій	
на здобуття наукового ступеня кандидата наук	35
Іменний покажчик	39
Алфавітний покажчик назв праць	
О. В. Сухомлинської.....	44
Алфавітний покажчик праць О. В. Сухомлинської про Василя Олександровича	
Сухомлинського.....	53
Алфавітний покажчик творів Василя Олександровича Сухомлинського, опублікованих	
та упорядкованих О. В. Сухомлинською.....	55
Тематичний покажчик.....	56
Предметний покажчик.....	57
Алфавітний покажчик назв міжнародних і всеукраїнських конференцій, педагогічних	
читань, семінарів, круглих столів, у яких брала участь	
О. В. Сухомлинська.....	62